

Opinnäytetyö (AMK)
Hoitotyön koulutusohjelma
Terveystenhoitaja
2014

Nina Ahtinen ja Saara Sykkö

AIKUISTUMINEN JA VARHAINEN ÄITIYS

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

OPINNÄYTETYÖ (AMK) | TIIVISTELMÄ

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU

Hoitotyö | Terveystieteiden tutkimus

Joulukuu 2014 | 52 + 23

Ohjaajat Satu Halonen & Jaana Uttu

Nina Ahtinen & Saara Sykkö

AIKUISTUMINEN JA VARHAINEN ÄITIYS

Varhainen äitiys voidaan määrittää ”omaksi tieksi”, yhdeksi vaihtoehdoksi, aikuistumisen perinteisten reittien rinnalla. Se on nuorille äideille luonteva tapa aikuistua. Varhainen äitiys vauhdittaa matkaa nuoruudesta aikuisuuteen ja tuo haasteita muutenkin helposti horjuvaan kehitysvaiheeseen. Tämän vuoksi kaikki saatavilla oleva tuki on nuorelle äidille erityisen tärkeää.

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää varhain äideiksi tulleiden nuorten kokemuksia aikuistumisesta, aikuistumiseen saadusta tuesta ja siihen liittyvistä tuen tarpeista. Tutkimuksen tavoitteena on tuottaa tietoa, jota voi hyödyntää nuorten äitien aikuistumisen tukemisessa. Tutkimus toteutettiin fokusryhmähaastattelun avulla 18–23-vuotiaana äidiksi tulleille Turun Tyttöjen Talon äitiryhmissä käyville nuorille äideille (n=7). Aineisto analysoitiin induktiivisen sisällönanalyysin avulla.

Varhain äidiksi tulleiden nuorten aikuistuminen oli alkanut jo ennen tietoa raskaudesta mutta varsinaisen aikuistumisen koettiin tapahtuneen äitiyden myötä. Nuoret äidit kokivat äitiyden nopeuttaneen aikuistumista. Nuorten äitien mukaan aikuistuminen koostui aikuisidentiteetin kehittämisestä, itsenäistymisestä, taloudellisesta itsenäisyydestä sekä muuttuneista ystävyys-suhteista. Tukea aikuistumiseen äidit saivat perheeltään, työstä sekä muilta nuorilta äideiltä. Merkittävimäksi tukimuodoksi äidit nimesivät vertaistuen. Äidit olisivat kaivanneet tietoa ja konkreettista ohjausta raskaudesta, raskauden aikaisista fyysisistä muutoksista, imetyksestä sekä äitiydestä itsessään. Lisäksi nuoret äidit olisivat tarvinneet tukea parisuhteen vaikeuksiin. Neuvolan antamaan tukeen nuoret äidit olivat pettyneitä.

Tutkimustuloksista hyötyvät vertaistuellisesti nuoret äidit, sekä tuen antajina heidän lähipiirinsä ja työssään nuoria äitejä kohtaavat ammattilaiset. Erityisesti neuvolassa nuoren äidin tukemiseen tulisi kiinnittää huomiota. Aihetta voisi jatkossa tutkia yhä nuorempien äitien näkökulmasta.

ASIASANAT:

Varhainen äitiys, nuori äiti, aikuistuminen, aikuiseksi kasvaminen

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Nursing | Public health nursing

December 2014 | 52 + 23

Instructors Satu Halonen & Jaana Uttu

Nina Ahtinen & Saara Sykkö

ADULTHOOD AND EARLY MATERNITY

Early maternity can be defined as one's "own way", as an alternative to the traditional ways of growing up to adulthood. It is a natural way to grow up for young mothers. Early maternity speeds up the journey from adolescence to adulthood, and it brings with it challenges to an already easily unstable phase of development. Therefore, all available support is extremely important to a young mother.

The purpose of this study was to find out how young mothers experienced growing up, the kind of support they had received in growing up, and the related support needs. The aim of this study is to provide information, which can be utilized in supporting young mothers growing up. The study was carried out through a focus group interview of mothers (N=7) who had delivered their child at the age of 18-23 and who had participated in the mother group at the "Tyttöjen Talo" in Turku. The material was analyzed by using inductive content analysis.

The young who had become mothers at an early age had begun their adulthood process already prior to any knowledge of pregnancy, but the actual adulthood was experienced to have happened with motherhood. The young mothers experienced that early maternity had speeded up their way from youth to adulthood. According to the young mothers growing up consisted of development of an adult identity, independence, and economic independence as well as changed friendships. Support for the growing up process was received from family, work and other young mothers. As the most significant source of support the mothers named the support from their peers. The mothers would have wanted information and concrete guidance on pregnancy, the physical changes during pregnancy, breast-feeding and motherhood in itself. In addition, another subject named as in need of support by the young mothers, was relationship difficulties. The young mothers were disappointed with support offered by the health clinics.

The research results will benefit young mothers with support from their peers. Young mothers close ones and professionals who meet with young mothers in their work would benefit results by knowing how young mothers could be supported. Especially the health clinics should pay attention supporting young mothers. The same topic could be explored further from even younger mothers' point of view in the future.

KEYWORDS:

Early maternity, young mother, adulthood, growing up to adulthood,

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	6
2 AIKUISTUMINEN	8
3 VARHAINEN ÄITIYS	13
4 TURUN TYTTÖJEN TALO	20
5 TUTKIMUKSEN TARKOITUS, TAVOITE JA TUTKIMUSONGELMAT	22
6 TUTKIMUKSEN EMPIIRINEN TOTEUTTAMINEN	23
7 TUTKIMUSTULOKSET	27
7.1 Taustatiedot	27
7.2 Varhain äidiksi tulleiden nuorten kokemukset aikuistumisesta	28
7.2.1 Aikuisidentiteetin kehittyminen	29
7.2.2 Itsenäistyminen	32
7.2.3 Taloudellinen itsenäisyys	32
7.2.4 Muuttuneet ystävyys-suhteet	33
7.3 Varhain äidiksi tulleiden nuorten kokemukset saadusta tuesta ja tuen tarpeesta aikuistumisessa	34
7.3.1 Aikuistumiseen saatu tuki	34
7.3.2 Aikuistumiseen tarvittava tiedollinen ja sosiaalinen tuki	35
8 TUTKIMUKSEN EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS	38
9 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	44
LÄHTEET	48

LIITTEET

- Liite 1. Anomus opinnäytetyön aineiston kokoamiseksi
- Liite 2. Toimeksiantosopimus
- Liite 3. Haastattelurunko
- Liite 4. Saatekirje
- Liite 5. Sisällönanalyysitaulukko

TAULUKOT

Taulukko 1. Taustatiedot.

Taulukko 2. Varhain äidiksi tulleiden nuorten kokemukset aikuistumisesta

Taulukko 3. Varhain äidiksi tulleiden nuorten kokemukset saadusta tuesta ja tuen tarpeesta aikuistumisessa

1 JOHDANTO

Alle 20-vuotiaana synnyttäneiden äitien osuus kaikista synnyttäjäistä on hieman vähentynyt viime vuosina. Vuonna 2012 kaikista synnyttäjäistä 2 prosenttia oli alle 20-vuotiaita. Näin ollen nuoret äidit edustavat ikänsä puolesta vähemmistöä kaikista synnyttäneistä naisista. (Vuori & Gissler 2013.) Kirjallisuudessa nuoret äidit -käsitteenä rajataan alle 20-vuotiaana lapsen saaneisiin nuoriin naisiin (esim. Kelhä 2009; Gustafsson 2013). Tämän tutkimuksen tutkimusjoukko koostui Turun Tyttöjen Talon nuorten äitien –ryhmissä olevista äideistä. Tutkimukseen osallistui seitsemän 18–23-vuotiaana lapsen saanutta nuorta äitiä.

Suomalaisnuorten aikuistumisen ja vastuun kehitys ilmenee kolmivaiheisena. Ensimmäisessä vaiheessa nuori asuu lapsuuden kodissaan, vanhempien kantaessa hänestä vastuuta. Toisessa vaiheessa nuori muuttaa omaan asuntoonsa ja vähitellen ottaa täyden vastuun itsestään. Kolmannessa vaiheessa nuori on oppinut kantamaan vastuun itsestään ja on valmis ottamaan vastuun myös toisesta. Itsenäinen selviäminen, yksin pärjääminen ja kyky ottaa vastuuta muista ovat keskeisessä asemassa suomalaisnuorten käsityksissä aikuistumisesta. (Salonen 2003, 83-89.) Myös koulutuksen hankkimisen ja oman lapsen saamisen koetaan muokkaavan eniten aikuiseksi siirtymistä (Nurmi ym. 2014, 180).

Nuoret äidit rakentavat hieman erilaista aikuistumisen mallia. Varhainen äitiys voidaan määrittää ”omaksi tieksi”, yhdeksi vaihtoehdoksi, aikuistumisen normatiivisten reittien rinnalla. (Niemelä 2005, 190). Se on nuorille äideille luonteva tapa aikuistua. Varhainen äitiys vauhdittaa matkaa nuoruudesta aikuisuuteen ja tuo haasteita muutenkin helposti horjuvaan kehitysvaiheeseen. Tämän vuoksi kaikki saatavilla oleva tuki on nuorelle äidille erityisen tärkeää. (Särkiö 2002, 91-99.)

Varhainen äitiys muuttaa väistämättä aikuistumisprosessia, mutta aiempaa tutkimustietoa tästä on suhteellisen vähän. Aikaisemmissa tutkimuksissa painottuvat lähinnä nuorten kokemukset äitiydestä ja sen mukanaan tuomat haasteet (esim. Jakola 2013; Rajamäki 2006). Tästä syystä tämän tutkimuksen aiheeksi

valikoitui nuoren äidin aikuistuminen. Aiheen rajausta pohdittaessa vierailtiin myös Helsingin Tyttöjen Talolla, jossa nuorten äitien toimintaa on ollut pidemmän aikaa ja se on Turku laajempaa (Helsingin Tyttöjen Talo 2014). Siellä käydyn keskustelun pohjalta saatiin varmistusta tutkimusaiheen tarpeellisuudelle sekä vinkkejä aiheen rajaamiseen.

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää varhain äideiksi tulleiden nuorten kokemuksia aikuistumisesta ja siihen liittyvistä tuen tarpeista. Tutkimuksen tavoitteena on tuottaa tietoa, jota voidaan hyödyntää nuorten äitien aikuistumisen tukemisessa. Tutkimus toteutettiin yhteistyössä Turun Tyttöjen Talon kanssa. Tutkimus on osa Asiakkaanohjaus –hanketta.

2 AIKUISTUMINEN

Aikuistuminen käsitteenä on kovin epämääräinen, eikä yhtä oikeaa määritelmää ole. Yleisluontoisesti aikuistumista voidaan selittää persoonallisuuden vakiintumisena. Aikuistumiseen liittyy olennaisesti niin sanottu aikuistumisen kriisi, joka on tietynlainen psyykinen murros. (Turunen 2005, 175.) Polku aikuisuuteen on täynnä sosiaalista ja yhteiskunnallista toimimista eri yhteisöissä (Dunderfelt 2011, 97).

Nuoruusiässä ihmisen tulee ikään kuin oppia elämään uudestaan. Nuori kohtaa haasteita, joista selviytyminen mahdollistaa yksilön kehittymisen ja siirtymisen seuraavaan elämänvaiheeseen, aikuisuuteen. (Dunderfelt 2011, 85.) Yleisesti ajatellaan, että nämä nuoruusiässä kohdattavat haasteet ovat tapahtumia tai tehtäviä, jotka tulee suorittaa aikuistuessa (Nurmi ym. 2014, 178; Dunderfelt 2011, 85; Aalberg & Siimes 2007, 68; Nurmi 1995, 312). Tärkeimmät kehitystehtävät ovat vastuun ottaminen, itsenäinen päätöksenteko ja taloudellinen itsenäisyys (Nurmi ym. 2014, 178). Nuori saavuttaa kehitystehtävillä itse hankitun autonomian (Aalberg & Siimes 2007, 67).

Yksi aikuistumista selittävä malli on Robert J. Havighurstin (1953) kehitystehtäväteoria. Teorian mukaan nuori käy läpi kehitystehtäviä, joiden myötä nuori aikuistuu. (Dunderfelt 2011, 85; Nurmi 1995, 312.) Kehitystehtävät ovat uuden ja kypsemmän suhteen saavuttaminen molempiin sukupuoliin, maskuliinisen tai feminiinisen roolin löytäminen, oman fyysisen ulkonäön löytäminen, oman maailmankatsomuksen, arvomaailman ja moraalin kehittäminen, emotionaalinen riippumattomuus vanhemmista, sosiaalisesti vastuullinen käyttäytyminen, valmistautuminen parisuhteeseen, avo- tai avioliittoon ja perhe-elämään, taloudellinen itsenäistyminen sekä uravalinta ja ammattiin valmistautuminen. Kehitystehtäväteoria yhdistää biologisen kasvun ja sosiaaliset odotukset. Se pyrkii vastaamaan siihen, miten yksilön kasvu ja kehitys nivoutuvat ympäristöstä tuleviin vaatimuksiin, rajoituksiin ja tarpeisiin. (Dunderfelt 2011, 85; Nurmi 1995, 312.)

Arnett (2000) on määrittänyt orastavan aikuisuuden (emerging adulthood) ikävaiheen. Tämä ikävaihe sijoittuu 18-25 –ikävuosille ja siihen liittyy vahvasti epävakaisuutta, oman identiteetin kehittymistä sekä elämänvalintojen pohtimista. Aikuisuuteen siirrytään orastavan aikuisuuden ikävaiheen kautta. (Arnett 2000, 473-477.) Orastavasta aikuisuudesta voidaan käyttää myös termiä varhaisaikuisuus, joka nähdään nykyisin kehitysteoriassa itsenäisenä kehityksen vaiheena. Varhaisaikuisuudessa identiteetti kehittyy niin, että yksilö kykenee irtaantumaan vanhemmistaan sekä vakiinnuttamaan itsenäisen elämän. (Bohleber 2010, 13-16.)

Erikson (1959) on kuvannut nuoruuden kehitystä termillä identiteetin kehittyminen. Identiteetin kehittyminen voidaan ajatella tapahtumasarjana, jossa yhteiskunnan taholta tulevat vaatimukset pakottavat nuoren tekemään valintoja ja päätöksiä, jotka vaikuttavat hänen tulevaisuuteensa. Identiteetin kehittymiselle olennaista ovat erilaiset kriisit eri elämänalueilla, joita nuori käy läpi ja joiden pohjalta nuori tekee omia valintojaan. Nämä valinnat johtavat myöhemmin aikuiselämän roolivalintoihin. Eriksonin teoriaan pohjautuen Marcia (1980) kehitti oman teoriansa identiteetin muodostumiselle. Marcian mukaan identiteetti kehittyy kaksivaiheisena tapahtumasarjana. Nuori etsii erilaisia vaihtoehtoja liittyen ammatinvalintaan, maailmankuvaan ja sukupuolirooleihin, ja tekemiensä päätösten jälkeen sitoutuu valitsemiinsa vaihtoehtoihin. (Nurmi 1995, 262.)

Helkiö (2002) on tutkinut nuorten ajatuksia aikuisuudesta ja aikuisen elämästä. Tutkimusaineisto koostui yhdeksäsluokkalaisten nuorten (n=70) laatimista kirjoitelmista. Tutkimuksessa ilmeni, että nuoret määrittelivät aikuistumista sisäisten tekijöiden kautta. Työn ja toimeentulon hankkiminen sekä lapsuuden kodista pois muuttaminen koettiin keskeisiksi aikuisuuden kriteereiksi. Myös vastuun ottaminen, itsestään huolehtiminen ja omista asioista päättäminen ovat keskeisiä aikuisen piirteitä. Aikuisuuteen koettiin siis kasvavan näiden kriteerien kautta. (Helkiö 2002, 105-106.)

Aikuisuuteen siirtymistä voidaan myös tarkastella kolmen pääkriteerin avulla: vastuunottaminen itsestä, itsenäinen päätöksenteko ja taloudellinen itsenäisyys. Lisäksi aikuisuuteen sisältyy tapahtumia ja tehtäviä, jotka vaativat yksilöltä so-

peutumista ja kykyä tehdä päätöksiä. Näitä kehitystehtäviä ovat Arnettin mukaan ammattitaidon hankkiminen ja ylläpito, työuran aloittaminen, parisuhteen muodostaminen ja lasten saaminen. Kehitystehtäviin kuuluvat myös yhteiskunnallisten asioiden seuraaminen, talouden hallinta, vapaa-ajan toimintaan osallistuminen, omasta kehityksestä huolehtiminen sekä sopeutuminen ikään liittyviin muutoksiin. Eniten aikuiseksi siirtymistä muokkaavat kuitenkin koulutuksen hankkiminen ja oman lapsen saaminen. (Arnett 2000, 473-477; Nurmi 1995, 178-180.)

Aikuiseksi kasvaminen tapahtuu vanhemmista irtaantumalla. Nuoren irrottautuminen vanhemmista ei merkitse kiintymyssuhteen liukenemista vaan muuttamista toiseen muotoon. Tällöin nuoren tulee löytää uusi tasapaino kiintymyssuhdeprosessin ja autonomiapyrkimyksen välille. (Bohleber 2010, 7.) Vanhemmista otetaan etäisyyttä fyysisen tason lisäksi henkisellä tasolla ja heihin rakennetaan uudenlainen, aikuisempi suhde. Fyysinen vanhemmista irtaantuminen tapahtuu lapsuuden kodista pois muuttamalla, kun taas henkinen irtaantuminen tapahtuu puolestaan itsenäisesti pärjäämällä. (Salonen 2003, 60-61.)

Olennainen osa aikuistumisesta on vastuun ottaminen (Aurélie 2012, 292). Aikuistumisen ja vastuun kehitys ilmenee kolmivaiheisena. Ensimmäisessä vaiheessa nuori asuu lapsuuden kodissaan, vanhempien kantaessa hänestä vastuuta. Vastuun toisessa vaiheessa nuori muuttaa omaan asuntoonsa ja vähitellen ottaa täyden vastuun itsestään. Kolmannessa vaiheessa nuori on oppinut kantamaan vastuun itsestään ja on valmis ottamaan vastuun myös toisesta. Itsenäinen selviäminen, yksin pärjääminen ja kyky ottaa vastuuta muista ovat keskeisessä asemassa suomalaisnuorten käsityksissä aikuistumisesta. (Salonen 2003, 83-89.)

Kupari (2011) on tutkinut suomalaisten nuorten asumista. Tutkimus toteutettiin haastattelemalla nuoria (n=1002) puhelimitse. Tutkimuksen mukaan valtaosa nuorista muuttaa pois lapsuuden kodista 19-vuotiaana. Merkittävin syy muutolle oli suurimmalla osalla halu itsenäistyä. (Kupari 2011, 16-19.) Myös Salonen (2003) on tutkinut nuorten lapsuuden kodista lähtöä. Tutkimuksessa on vertailtu suomalaisten ja espanjalaisten nuorten aikuisten käytäntöjä lapsuudenkodista

lähdestä. Tutkimus toteutettiin haastattelemalla teemahaastattelulla suomalaisia (n=10) ja espanjalaisia (n=11) nuoria aikuisia. Suomalainen aikuistumisprosessi on tutkimuksen mukaan oman itsensä etsimistä ja löytämistä. Aikuisuutta määrittävä vastuu ilmenee Suomessa individualistisena vastuuna, johon kuuluu olennaisesti vastuun ottaminen itsestä. Oman tilan katsotaan olevan ensiarvoisen tärkeää yksilön aikuistumisessa. Muutto lapsuudenkodista koettiin riippumattomuuden etsimisenä ja itsenäistymisenä omista vanhemmistaan. (Salonen 2003, 23-64.)

Oman talouden perustaminen on merkittävä osa aikuistumisprosessia. Aikuisuudessa nuoren tulee ottaa vastuu omasta taloudestaan ja pärjättävä taloudellisesti. Aikuistuvien nuorten taloudellinen tilanne on kuitenkin usein varsin niukka ja siihen sopeutuakseen nuori tarvitsee talousosaamista. (Peura-Kapanen 2014.) Kuparin (2011) tutkimuksessa ilmenee, että valtaosa nuorista oli omaksunut vastuun taloudellisista seikoista hyvin ja pystynyt sopeuttamaan menonsa pärjätäkseen itsenäisesti. Alle puolet nuorista sai taloudellista apua vanhemmilta tai isovanhemmilta. Yleisimmin taloudellinen tuki oli suoraa rahallista tukea. (Kupari 2011, 36.)

Aikuistumiseen liittyy olennaisesti myös koulutuksen hankkiminen ja työelämään siirtyminen. Komosen (2014) artikkelin mukaan koulutus- ja työyhteiskuntamme aikuistumisen kulttuurissa aikuisuuden voidaan jopa katsoa alkavan vasta siinä vaiheessa, kun yksilö on saavuttanut pysyvän aseman ammatti- tai työmarkkinoilla. Koulutuksen katsotaan merkittävästi vaikuttavan aikuistuvan nuoren identiteettikehitykseen ja yhteiskuntaan kiinnittymiseen. Koulutus ja ammattiin valmistuminen ovat meriittejä, joilla nuori kokee saavuttavansa aikuisen statuksen. (Komonen 2014, 5-12.)

Kuparin (2011) tutkimuksessa selvitettiin myös nuorten tuen tarpeita itsenäisen asumisen alkuvaiheessa. Tukea koettiin tarvitsevan asunnon etsinnässä, viranomaisten kanssa asiointissa sekä elämänhallintaan liittyvissä asioissa. Valtaosa uskoi saavansa tukea vanhemmiltaan. (Kupari 2011, 20-22.) Nuorten luottamus vanhempien antamaan tukeen tulee esille myös Aurélien (2012) tutkimuksessa. Aurélie tutki teemahaastatteluilla suomalaisten ja ranskalaisten

naispuolisten yliopisto-opiskelijoiden (n=22) aikuistumista ja sosio-taloudellista integraatioita yhteiskuntaan. Aurélien mukaan vanhemmat tukevat nuoren itsenäistymistä useimmiten taloudellisesti joko antamalla rahaa tai ostamalla nuorelle tarvitsemiaan hyödykkeitä. (Aurélie 2012, 219-220.) Vaikka suomalainen nuori itsenäistyykin lähes täysin lapsuuden kodista muuttaessaan, vanhempien antama tuki koetaan hyvin merkitykselliseksi. Nuoret luottavat saavansa vanhemmiltaan apua etenkin vaikeina aikoina. (Kupari 2011, 20-22; Auélie 2012, 219-220.)

Niemelä (2005) on selvittänyt tutkimuksessaan alle 20-vuotiaina äidiksi tulleiden nuorten naisten käsityksiä iästä, elämäkulusta ja perheen perustamisesta. Nuoria äitejä (n=11) haastateltiin teemahaastattelulla. Tutkimukseen osallistuneet nuoret äidit eivät määritelleet itseään yksiselitteisesti aikuisiksi, vaan enemmän nuoriksi aikuisiksi tai jossain määrin aikuisiksi. Äitiyden ei koettu olevan lopullinen siirtymä aikuisuuteen. Nuorten äitien mielestä aikuistumista on tapahtunut äitiyden myötä, mutta äitiyden ei kuitenkaan koeta olevan nuoruuden päätepiste. Nuoret äidit kokivat yhä elävänsä nuoruutta, mutta hieman eri tavalla kuin lapsettomat ikätoverinsa. (Niemelä 2005, 169-195.)

Niemelä ja Kelhä (2005) ovat selvittäneet teemahaastattelun avulla nuorten äitien (n=17) käsityksiä aikuisuuteen kasvamisesta. Suurin osa nuorista äideistä koki saaneensa jo elää riittävästi tietynlaista nuoruutta, eivätkä he enää kaivaneet niin kutsuttua ”menovaihetta”. (Niemelä & Kelhä 2005, 20-31). Myös Rajamäki (2006) on tutkinut nuorten äitien nuoruutta ja aikuisuutta haastatteleamalla 16-19 -vuotiaita äitejä (n=6). Valtaosa nuorista äideistä koki aikuistuneensa nopeammin ikätovereihinsa nähden. Varhaisesta aikuistumisesta huolimatta nuoret eivät osanneet vielä pitää itseään aikuisina. Nuoret eivät myöskään kokeneet nuoruutensa päättyvän äitiyteen. (Rajamäki 2006, 69.) Niemelän ja Kelhän mukaan haastateltavat kokivat eläneensä niin sanottua parempaa nuoruutta, sillä kokivat äitiyden tuoneen elämäänsä lisää henkisiä kykyjä ja sisältöä, mutta silti tilaa oli jäänyt myös vapaudelle (Niemelä & Kelhä 2005, 26).

3 VARHAINEN ÄITIYS

Varhainen äitiys on määritelmä, joka yleisesti kirjallisuudessa merkitsee alle 20-vuotiaana lapsen saamista (esim. Niemelä 2005; Kelhä 2009; Gustafsson 2013). Alle 20-vuotiaana synnyttäminen ei ehkä vuosikymmeniä sitten ollut varhaista äitiyttä, mutta etenkin nykyaikana synnyttäjien keski-ikää tarkasteltuna näin voidaan todeta. Alle 20-vuotiaana lapsen saanut nuori äiti edustaa selvää vähemmistöä kaikista synnyttäneistä naisista. Synnyttäjien keski-ikä on ollut noususuhdanteinen jo vuosien ja vuosikymmentenkin ajan, pysytellen kuitenkin 30 ikävuoden lähetyvillä. Vuonna 2012 kaikkien synnyttäjien keski-ikä oli 30,3 vuotta ja ensisynnyttäjien keski-ikä puolestaan 28,4 vuotta. Alle 20-vuotiaana synnyttäneiden äitien osuus kaikista synnyttäjistä oli hieman vähentynyt viime vuosista. Vuonna 2012 kaikista synnyttäjistä 2 prosenttia oli alle 20-vuotiaita. (Vuori & Gissler 2013.)

Paajanen (2005) tarkastelee kahden ensimmäisen lapsensa saaneen ikäryhmän, 20–25-vuotiaiden ja 30–35-vuotiaiden, elämää tekemässään Perhebarometrissä. Paajasen (2005) mukaan nuorempaan ikäryhmään kuuluneista äideistä valtaosa kannatti lapsen hankkimista nuorena. Nuorilla äideillä ihanneikä tulla vanhemmaksi näyttäytyikin alhaisempana kuin vanhempaan ikäryhmään kuuluneilla. Ihanneikänä nuoret äidit pitivät 22,6 vuotta ja vanhemmilla se oli 26,3 vuotta. (Paajanen 2005, 38.) Useissa varhaista äitiyttä käsittelevässä tutkimuksessa nuoret äidit kertovat olevansa omasta mielestään oikean ikäisiä äideiksi (esim. Jakola 2013; Vuokola 2011; Niemelä 2005).

Myös muun muassa raskauden suunnitelmallisuutta tutkineen Jakolan (2013) mukaan hieman yli puolet varhain äideiksi tulleista nuorista kertoo, ettei raskaus ollut heidän kohdallaan vahinko vaan he kokivat olevansa valmiita äitiyteen. Vajaa puolet nuorista äideistä taas koki raskauden vahingoksi, mutta jatkoivat sitä siitä huolimatta. Valtaosa tutkimusjoukosta ei ollut pitänyt varhaista äitiyttä koskaan virheenä ja toimisivat samoin, jos pääsisivät uudelleen valitsemaan. Tutkimusjoukko koostui alle 20-vuotiaana äideiksi tulleista nuorista (n=159) ja tutkimus toteutettiin standardoidulla e-kyselylomakkeella. (Jakola 2013, 62–71.)

Vuokola (2011) on tutkinut ensisynnyttäjien kokemuksia äitiyteen kasvamisesta haastatteleamalla kahdeksaa 17–21-vuotiaana sekä 35–40-vuotiaana äidiksi tullutta naista (n=7). Monet nuorista äideistä näkivät perheen perustamisen luonnollisena osana elämää ja kokivat sen jopa itsestäänselvytenä, koska olivat aina suunnitelleet hankkivansa lapsia (Vuokola 2011, 40). Tieto raskaudesta kuitenkin aiheutti monenlaisia tunteita niin odottavalle nuorelle itselleen kuin lähipiirillekin. Ympäristön suhtautuminen nuoreen äitiin ei aina ollut positiivista ja äidit toivatkin ilmi ilkeiden sanojen aiheuttamaa mielipahaa. Negatiivisen suhtautumisen vuoksi varhain äidiksi tulleet nuoret kokivatkin tarvetta todistella ja perustella ulkopuolisille hyvää äitiyttään ja lapsen kanssa pärjäämistä. (Jakola 2013, 85.)

Rajamäki (2006) on haastatellut kuutta 16-19-vuotiaana äidiksi tullutta nuorta teemahaastattelun avulla äitinä olemisesta, elämänmuutoksesta, tuen saamisesta ja ympäristön suhtautumisesta nuoreen äitiin. Jokaisella haastatellulla oli nuoren äidin malli lähipiirissään. (Rajamäki 2006, 76.) Kokemusta varhaisesta vanhemmuudesta löytyi muidenkin tutkimusten mukaan useiden nuorena äidiksi tulneiden perhepiiristä. Tämän vuoksi lähipiirissä uutinen raskaudesta otettiin pääsääntöisesti hyvin vastaan, joskin aluksi etenkin vanhemmat usein järkyttyivät. (esim. Vuokola 2011; Gustafsson 2013; Jakola 2013). Huolta varhaisessa äitiydessä aiheutti nuoren jaksaminen ja taloudellinen pärjääminen sekä keskeytyneet opinnot (Sairanen 2010, 82).

Isät tottuivat nopeasti ajatukseen omasta lapsesta, vaikka alkuun uutinen tulikin järkytyksenä. Osa isistä oli saattanut ehdottaa aborttia ja pieni osa heistä jättäytyi kokonaan päätöksenteon ulkopuolelle lapsen pitämisen suhteen. Suurin osa isistä kuitenkin tuki nuorta äitiä yhteisessä päätöksessään jatkaa raskautta. (Rajamäki 2006, 60–62; Jakola 2013, 78.)

Useiden tutkimusten mukaan ystävyysuhteissa koettiin tapahtuneen muutoksia raskauden ja varhaisen äitiyden myötä. (esim. Vuokola 2011, 52; Gustafsson 2013, 35). Ystävien suhtautuminen jakautui kahtia; toiset olivat innoissaan ja tukena nuorena äidiksi tulevalle, osa ystävistä taas lähti raskauden ja lapsensaannin myötä kokonaan äidin elämästä. (Rajamäki 2006, 60–62.) Nuoruuden

ja äitiyden yhteensovittamista tutkimuksessaan pohtineen Gustafssonin (2013) mukaan ystävien väheneminen koettiin kuitenkin lopulta positiivisena, koska sen vuoksi jäljelle jäivät vain ne todelliset ystävät. Äitiyden myötä nuoret olivat myös saaneet uusia lapsen saaneita ystäviä. (Gustafsson 2013, 35.)

Niemelä (2005) on tutkinut yhteiskunnan suhtautumista nuoriin äiteihin. Tutkimus koostuu 11 teemahaastattelusta, joissa haastateltavat olivat iältään 16–19-vuotiaana synnyttäneitä nuoria äitejä. Myös Niemelän (2005) haastattelemat nuoret äidit kertoivat lähipiirin valtaosin myönteisestä suhtautumisesta, mutta toivat esiin sosiaali- ja terveysalan ammattilaisilta kohtaamaansa kritiikkiä (Niemelä 2005, 183). Äideillä oli kokemus, että neuvolassa usein epäiltiin nuoren halua pitää lapsi ja ehdotettiin vaihtoehtoiksi aborttia tai adoptiota (Rajamäki 2006, 63). Äitien yksin jäämisen pelkoa tutkinut Viljanen (2010) haastatteli tutkimuksessaan seitsemää vuonna 2008 ja 2009 esikoisensa saanutta äitiä. Neuvolassa nuoria äitejä kohdeltiin osana asiakasmassaa ja yksilöllisyyden huomiointi jäi puutteelliseksi. Myös lastenneuvolassa äidit kokivat, että heitä kohdeltiin kokemattomina, liian nuorina äiteinä, sen sijaan että huomioon olisi otettu heidän asiantuntijuutensa oman lapsensa hoidosta. (Viljanen 2010, 30, 58.)

Niemelän (2005) tutkimuksen lähtökohdat perustuvat ajatusmalliin, jonka mukaan eri elämänvaiheiden katsotaan sitoutuvan tiettyyn ikävaiheeseen. Nuorten äitien mukaan asioita voidaan tehdä myös perinteisestä poikkeavassa järjestyksessä. He näkevät erilaisten taitojen ja kykyjen olevan ikää merkityksellisempiä asioita äitiydestä puhuttaessa. He painottavat kehityksen yksilöllisyyttä ja yksilön omia kokemuksia pohtiessaan valmiutta äitiyteen. Erityisesti vastuuntuntoisuus ja itsekkyydestä luopuminen nimetään tärkeiksi äitinä olemisessa. (Niemelä 2005, 170–174, 179.) Nuorten äitien mukaan äitiyteen opitaan ja äitinä olemisen myötä saavutetaan edellytykset hyvästä äitiydestä. (Niemelä 2005, 170–174, 179.)

Myös Kelhä (2009) on tutkinut yhteiskunnan määrittelemiä ehtoja äidin ikään liittyen. Tutkimuksessaan hän haastatteli alle 20-vuotiaana ja noin 40-vuotiaana (n=24) ensi kertaa lapsen saaneita naisia. Toissijaisena aineistona hän käytti Vauva- ja Kaksplus -lehtien artikkeleita. Kelhän (2009) mukaan yhteiskunta

asettaa nuoriin äiteihin ennakkoluuloja. Raskautta pidetään vahinkona tai vaihtoehtoisesti seurauksena tietämättömyydestä sekä välinpitämättömyydestä. Varhainen äitiys nähdään seurauksena siitä, että nuori ei ole kyennyt noudattamaan yhteiskuntamme olettaa elämänkulkua. (Kelhä 2009, 70–75.) Niemelän (2005) mukaan nuoret äidit kuitenkin määrittelevät ikäjärjestyksiä uudestaan ja pyrkivät näin luomaan varhaisesta äitiydestä myönteisempää kuvaa. He pyrkivät irti Teiniäiti-käsitteestä, johon liitetään usein kielteinen ajatus varhaisesta äitiydestä. Teiniäitiyden ajatellaan monesti vaarantavan nuoren äidin lisäksi myös lapsen kehitys äidin kypsyyden vuoksi. Nuoret äidit näkevät kuitenkin varhaisen äitiyden tulevaisuuden riskeeraamisen sijaan tietynlaisena riskien välttämisenä. Puheissaan äidit tuovatkin esiin monia varhaisen äitiyden positiivisia puolia. Nuorena jaksaa ja ehtii enemmän, on kykyä ottaa rennosti ja pienemmän ikäeron vuoksi muun muassa murrosikäistä lasta on helpompi ymmärtää. (Niemelä 2005, 174–181.)

Vuokolan (2011) mukaan äitiys koettiin elämänmuutoksena ja sen kuvailtiin myös olevan yksi suurimmista elämän käännekohtista. Äitiys koettiin välillä yllyttävän rankkana ja suurin osa nuorista äideistä kertookin luulleensa arjen olevan helpompaa. (Vuokola 2011, 74; Jakola 2013, 84). Gustafssonin (2013) mukaan äidit kokivat hankaluuksista huolimatta saaneensa äidiksi tulon myötä vanhojen asioiden tilalle jotain paljon parempaa eivätkä näin ollen kokeneet jääneensä paitsi varsinaisesti mistään. Tutkimusaineistonsa hän keräsi omaa blogia kirjoittavilta sekä keskustelupalstoja seuraavilta nuorilta äideiltä internetin kautta välittämällä kirjoituspyynnöillä. (Gustafsson 2013, 22, 36.)

Nuoret äidit kokivat Rajamäen (2009) mukaan varhaisen äitiyden muuttaneen tietyiltä osin elämänsä. Vapaa-ajan koetaan vähentyneen ja muuttuneen erilaiseksi. Lisäksi elämä nähtiin aikaisempaa aikataulutetumpana ja mukaan oli tullut huolettomuuden sijaan stressi sekä yövalvomiset. Suurimman muutoksen varhainen äitiys oli aiheuttanut nuorten viikonloppujuhlintaan. Sen sijaan, että vapaa-aika olisi vietetty kaupungilla kavereiden seurassa, se vietettiin kotona lapsen kanssa. (Rajamäki 2009, 57–64.) Toisaalta lapsen koettiin rajoittavan nuoren äidin menoja, toisaalta taas nuoruuden varsinaista menovaihetta ei

enää kaivattu. Nuorten äitien mukaan vapaampaa elämää on aikaa elää myöhemminkin, lasten kasvettua aikuisiksi. (Niemelä 2005, 178, 187.)

Äitiyden myötä varhain äidiksi tulleet nuoret kokivat kasvaneensa ihmisinä. Äitiyden mukana oma kehonkuva ja identiteetti olivat muuttuneet eniten. Lisäksi äidit toivat esiin lisääntyneen vastuuntuntoisuuden ja kärsivällisyyden sekä kokivat, että äitiyden myötä he olivat oppineet uudenlaisen tavan välittää toisesta. Myös nuorten äitien arvomaailma oli muuttunut ja elämää osattiin katsoa uusista näkökulmista. Enää ei tuijotettu omaa napaa, vaan asioita pohdittiin myös muiden kannalta. Nuorena äidiksi tulleiden oma minäkuva saattoi olla vielä kehittymässä raskauden alkaessa ja tämän nähtiin vaikeuttavan äiti-identiteetin muodostumista. Nuoret äidit kamppailevat jo pelkästään oman normaalin identiteettinsä kehittymisen kanssa ja äidiksi tulon myötä tulisi omaan identiteettiin hyväksyä vielä äidin roolikin. Nuorten äitien mukaan prosessin läpikäyminen ei ollut aina helppoa eikä äiti-identiteetti kehittynyt hetkessä. Edelleen uuden identiteetin hyväksymistä koettiin vaikeuttavan äidiksi tulevan nuori ikä sekä mahdollinen vahinkoraskaus. (Vuokola 2011, 53–57.)

Nuoret äidit näkivät varhaisessa äitiydessä paljon hyvää. Yhdeksi positiiviseksi asiaksi nimettiin nopea palautuminen synnytyksestä. Äitien näkemysten mukaan nuorena lapsen kanssa myös jaksaa touhuta ja tehdä paremmin kuin vanhempana. Lisäksi äidit kokivat hyväksi asiaksi nuoren ikänsä lapsensa lähestyessä teini-ikää. Ymmärrys teini-ikäistä kohtaan olisi parempaa ja luonnollisempaa, kun äidit itsekään eivät vielä olisi kovin vanhoja. Varhaisen äitiyden myötä myös isovanhemmat jaksavat lastenlastensa kanssa paremmin. (Vuokola 2011, 71; Gustafsson 2013, 36.)

Varhainen äitiys tuo mukanaan myös omat haasteensa. Vuokolan (2011) ja Gustafssonin (2013) mukaan haasteina ilmenivät yhteiskunnan suhtautuminen nuoriin äiteihin, taloudelliset asiat, muuttuvat elämäntilanteet sekä luonnollisten verkostojen puuttuminen. Myös varhaisen äitiyden aiheuttamat ristiriitaiset tunteet, oma jaksaminen ja arjen sekä oman kehonkuvan muuttuminen koettiin haastavina. Lisäksi raskauden suunnittelemattomuus ja yksinhuoltajuus toivat mukanaan lisähaasteita nuoren äidin elämään. (Vuokola 2011, 50,75; Gustaf-

son 2013, 37–39.) Parisuhde koki myös omat muutoksensa lapsen saannin myötä. Yhteisen ajan koettiin olevan kortilla ja riitoja tuli pienistäkin asioista. (Rajamäki 2005, 78.)

Sairanen (2010) on tutkinut varhain äidiksi tulleiden nuorten kokemuksia opiskelun ja äitiyden yhdistämisestä. Tutkimukseen osallistui 16–19-vuotiaana äidiksi tulleita nuoria naisia (n=22), jotka olivat opiskelleet tai opiskelivat toisen asteen oppilaitoksissa. Aineisto kerättiin teemahaastattelujen sekä sähköpostitse välitettyjen kirjoituspyyntöjen avulla. Sairasen (2010) mukaan oman haasteensa nuoren äidin elämään toi myös opiskelujen loppuun saattaminen. Monet nuoret äidit olivat tulleet raskaaksi kesken opintojen ja koulut olivat jääneet kesken. Lapsi ja perhe menivät nuorten äitien mukaan opintojen edelle (Sairanen 2010, 97), kuten aikaisemmissakin tutkimuksissa on todettu (esim. Niemelä 2005; Gustafsson 2013). Nuorille äideille koulutus ja opiskelu olivat merkityksellisiä, vaikei opiskelujen jatkaminen ollutkaan päällimmäisenä mielessä lapsen synnyttyä. Valtaosa suunnitteli opintojen jatkamista sekä työelämään siirtymistä lapsen ollessa vanhempi. (Gustafsson, 2013, 36–40). Nuoren äidin jatkaessa opintoja heti raskauden jälkeen tai lapsen ollessa pieni, oli ulkopuolisen tuen tärkeys suuri erityisesti lastenhoidon ja taloudellisten asioiden kohdalla. (Sairanen 2010, 97.)

Jakola (2013) on tutkimuksessaan selvittänyt raskauden suunnitelmallisuuden lisäksi nuoren äitiyttä, voimavaroja sekä perheen vuorovaikutusta (Jakola 2013, 103). Nuorten äitien voimavaroja on tutkinut myös Särkiö (2002). Hän haastatteli teemahaastattelulla nuoria äitejä (n=10) sekä nuorien äitien äitejä (n=5). Lisäksi hän havainnoi nuorten äitien ryhmäkokoonnutumista. Tutkimuksessa ilmeni, että nuoren äidin voimavarat ovat jaoteltavissa yhteiskunnalliseen tukeen, sosiaaliseen tukeen sekä elämän resursseihin. Näitä voimavaroja tukemalla nuoren äidin elämä on helpompaa ja hänen jaksamisensa paranee. Nuoren äidin avun tarve on kaksinkertainen – nuori äiti tarvitsee kaiken tuen sekä kasvavana nuorena että äitinä. (Särkiö 2002, 11–15 & 91–99.)

Raskauden ja etenkin äitiyden edetessä nuoret äidit kokivat ihmisten suhtautumisen varhaiseen äitiyteen rauhoittuvan ja muuttuvan myönteisemmäksi. Lähi-

piirin tottuessa ajatukseen varhain äidiksi tulevasta nuoresta, yhteydenpito palasi entiselleen. Erityisesti tuen kannalta tämä koettiin tärkeäksi. (Sairanen 2010, 82.)

Vuokolan (2011) mukaan nuoret äidit olivat saaneet tukea ja lastenhoitoapua niin vanhemmiltaan kuin lapsen isältäkin (Vuokola 2011, 51). Lähipiirin tukea pidettiin tärkeänä mutta muiden nuorten äitien antama vertaistuki koettiin kuitenkin vielä merkittävämmäksi. Äitien mukaan oli helpottavaa huomata, että on muitakin, jotka ovat samassa tilanteessa. Muiden nuorten äitien seurassa ei myöskään tarvinnut teeskennellä tai todistella mitään. Kokemuksia oli helppo jakaa ja neuvoja pyytää, koska kaikki äidit olivat samalla viivalla, eikä ketään katsottu väheksyvästi. (Gustafsson 2013, 37.)

Esikoisen synnyttyä äidit tarvitsivat runsaasti tukea ensimmäisten kuukausien aikana. Viljasen (2010) mukaan neuvola oli tällöin oleellinen paikka hakea tietoa ja varmistusta lapsen hoitoon ja äitiyteen itseensä. Äidit kuitenkin kokivat neuvolan tiedonannon ajoittuvan lähinnä puhelintuntien ja käyntien varaan, ja näin ollen tuen koettiin vähenevän entisestään käyntien harventuessa. Äidit jättivät myös usein kertomatta huolistaan kiireisille terveydenhoitajille, koska kokivat, ettei aikaa huolten kuuntelemiselle ollut. Tämän sekä rajoitetun tiedonannon nähtiin vaikuttavan myös muiden tukimuotojen ensisijaistumiseen. (Viljanen 2010, 57–58.)

4 TURUN TYTTÖJEN TALO

Turun Tyttöjen Talo tarjoaa tukea ja vapaa-ajan toimintaa 12-28 –vuotiaille tytöille ja nuorille naisille. Kaikki toiminta on osallistujilleen maksutonta. Tyttöjen Talossa jokainen saa olla oma arvokas itsensä ja toiminnassa painotetaan avointa, luottamuksellista, erilaisuutta hyväksyvää, turvallista ja vuorovaikutteista ilmapiiriä. Tyttöjen Talossa työskentelee moniammatillisen työryhmän lisäksi koulutettuja vapaaehtoisia. (Turun Tyttöjen Talo 2014.)

Turun Tyttöjen Talon toiminnan tavoitteena on tarjota omaa tilaa vain tytöille ja naisille, tukea tyttöjen ja nuorten naisten aikuistumista ja itsetuntoa, olla kohta-uspaikkana monikulttuuriselle vuorovaikutukselle, tarjota vertaistukitoimintaa sekä kehittää sukupuolisensitiivistä, kulttuurillista ja sosiaalista työotetta. Avointa toimintaa tarjotaan kolmesti viikossa, joko 12-28 tai 16-28 -vuotiaille. Avoi-meen toimintaan voi osallistua koska tahansa, ilman ilmoittautumista. Avoimen toiminnan aikaan on usein tarjolla jonkinlaista yhteistä toimintaa, johon voi halutessaan osallistua. Kerran viikossa on Pop In –vastaanotto, jossa työskentelee seksuaalineuvoja-terveydenhoitaja ja joka on suunnattu kaikille 12-28 –vuotiaille tytöille tai nuorille naisille. Vastaanotolle voi tulla ilman ajanvarausta ja siellä voi luottamuksellisesti keskustella muun muassa seksuaalisuuteen, kuukautisiin ja ehkäisyyn liittyvistä asioista. Tyttöjen Talo tarjoaa myös monipuolisesti erilaista teemallista ja toiminnallista ryhmätoimintaa ja vertaistukea. Ryhmätoimintaa on muun muassa nuorille äideille, liikunnasta innostuneille ja teatteri-ilmaisusta kiinnostuneille. Sen lisäksi monikulttuurinen tyttötyö kulkee mukana kaikessa toiminnassa, esimerkiksi toiminnallisen ja vertaistuellisen ryhmätoiminnan muodossa. Tyttöjen Talo tarjoaa myös tarvittaessa yksilötyötä, jolloin työntekijältä voi varata ajan kahdenkeskiselle ja luottamukselliselle keskustelulle. Lisäksi toiminta sisältää erilaisia tapahtumia ja teemapäiviä. (Turun Tyttöjen Talo 2014.)

Turun Tyttöjen Talo on toiminut lokakuusta 2007 asti. Sen eri hankkeiden taustaorganisaationa toimii Auralan Nuoret ry, joka on Suomen Settlementiliiton paikallisyhdistys. Toimintaa rahoittaa Raha-automaattiyhdistys (RAY) sekä koh-

dennetulla toiminta-avustuksella että RAYn Emma & Elias –avustusohjelmalla, jonka rahoitus on suunnattu Tyttöjen Talon Pikkusisko –hankkeeseen. Turun kaupungin sosiaali- ja terveystoimi on myöntänyt kohdennettua avustusta seksuaalikasvatustoiminnan toteuttamiseen ja edistämiseen. Lisäksi Opetus- ja kulttuuriministeriön erityisavustus rahoittaa Turun Tyttöjen Talon Blogi –hanketta. (Turun Tyttöjen Talo 2014.)

Turun lisäksi Tyttöjen Talo löytyy myös Helsingistä, Espoosta, Tampereelta, Oulusta, Kuopiosta ja Rovaniemeltä (Turun Tyttöjen Talo 2014).

5 TUTKIMUKSEN TARKOITUS, TAVOITE JA TUTKIMUSONGELMAT

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää varhain äideiksi tulleiden nuorten kokemuksia aikuistumisesta, aikuistumiseen saadusta tuesta ja siihen liittyvistä tuen tarpeista. Tutkimuksen tavoitteena on tuottaa tietoa, jota voi hyödyntää nuorten äitien aikuistumisen tukemisessa.

Tutkimusongelmat:

1. Miten varhain äidiksi tulleet nuoret ovat kokeneet aikuistumisen?
2. Millaista tukea varhain äidiksi tulleet nuoret ovat kokeneet saaneensa ja tarvitsevansa aikuistumisessa?

6 TUTKIMUKSEN EMPIIRINEN TOTEUTTAMINEN

Opinnäytetyötä aloitettaessa tiedettiin jo aiheen valikoituvan varhaiseen äitiyteen liittyen. Aiheen valinnan jälkeen otettiin yhteyttä Turun Tyttöjen Taloon siellä toimivien nuorten äitien ryhmien vuoksi. Turun Tyttöjen Talossa suhtauduttiin positiivisesti ajatukseen opinnäytetyöstä ja oltiin halukkaita yhteistyöhön. Toimeksiantosopimus (Liite 1) allekirjoitettiin helmikuussa 2014. Varhaista äitiyttä tarkastelevaa näkökulmaa pohdittiin yhdessä Turun Tyttöjen Talon henkilökunnan kanssa. Aikaisemmissa tutkimuksissa on tutkittu pääosin nuoren äitiyttä ja siihen liittyviä haasteita (esim. Kelhä 2009; Gustafsson 2013). Nuoren äidin aikuistumisprosessiin, siihen liittyviin haasteisiin ja tuen tarpeisiin ei tutkimustietoa juurikaan löydy. Näin ollen nuoren äidin maailma aikuistumisen näkökulmasta valikoitui tutkimuksen aiheeksi.

Opinnäytetyö aloitettiin tiedonhaualla. Varhaisesta äitiydestä löytyy tutkimustietoa suhteellisen paljon. Aineistoa haettiin tietokannoista Medic, Cinahl, Cochrane, Medline, Aleksis, Arto ja Aura. Hakusanoina käytettiin ”nuori äiti”, ”naisiksi kasvu”, ”nuori + raskaus”, ”varhainen äitiys”, ”aikuistuminen”. Englanninkielisinä hakusanoina käytettiin ”adolescence pregnancy” ja ”young mother”. Tietokantahakujen lisäksi aineistoa kerättiin manuaalisella haulla. Rajauksina tiedonhauksa olivat 2004–2014 julkaistut tutkimukset ja teokset sekä koko tekstin saatavuus.

Tiedonhaun jälkeen laadittiin tutkimussuunnitelma, jossa tutkimukselle määriteltiin tarkoitus ja tavoite sekä tutkimusongelmat. Tutkimussuunnitelmalla haettiin tutkimuslupaa Turun Tyttöjen Talolta. Anomus opinnäytetyön aineiston kokoamiseksi (Liite 2) allekirjoitettiin helmikuussa 2014.

Kvalitatiivinen tutkimus on kokonaisvaltaista tiedonhankintaa, jossa suositaan käytettäväksi laadullisia metodeja. Näiden metodien avulla saadaan tutkittavien näkökulmat ja ääni esille. Tutkimuksen kohdejoukko valitaan tarkoituksenmukaisesti. Laadullista tutkimusta tehdessä tutkimussuunnitelma muotoutuu olosuhteiden mukaisesti. (Hirsjärvi ym. 2009, 164.) Kvalitatiivinen eli laadullinen

tutkimus on hoitotieteessä tutkimusmenetelmänä yleisesti käytetty (Gerrish & Lacey 2006, 165). Kvalitatiiviset menetelmät mahdollistavat elämän kokonaisvaltaisen tutkimisen (Hirsjärvi ym. 2009, 161).

Laadullinen tutkimusote sopii käytettäväksi, kun tutkimuksen tarkoituksena on löytää uusia näkökulmia tai tutkimusalueita (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2010, 50). Tämän vuoksi tutkimus toteutettiin kvalitatiivisin menetelmin, sillä tarkoituksena oli tutkia haastateltujen nuorten äitien kokemuksia aikuistumisesta. Laadullisen tutkimuksen avulla varhaista äitiyttä voitiin tarkastella uudelta näkökulmasta, vähemmän tutkitusta, näkökulmasta.

Fokusryhmähaastattelu on yksi laadullisen tutkimuksen aineistonkeruumenetelmistä. Haastattelussa käytetään teemoittain strukturoitua haastattelurunkoa, mutta suositaan avoimia kysymyksiä. Tarvittaessa käytetään myös syventäviä kysymyksiä haastateltavien eriävistä mielipiteistä johtuen. Fokusryhmähaastattelu toteutetaan valikoidussa ryhmässä haastattelijan ylläpitämänä. Pyrkimyksenä on saada aikaan keskustelua, joka muodostaa tutkimusaineiston. Haastattelussa edetään ennalta suunnitellun haastattelurungon mukaisesti valikoidulla teemalla. (Mäntyranta & Kaila 2008.) Fokusryhmähaastattelu valikoitui aineistonkeruumenetelmäksi, sillä haastattelu haluttiin toteuttaa ryhmäkeskusteluna ja haastattelun tavoitteena oli pyrkiä ymmärtämään nuorten äitien näkökulmia aikuistumisesta.

Tämän tutkimuksen haastattelurungon teema-alueet (Liite 3) muodostuivat tutkimuskysymysten sekä varhaiseen äitiyteen että aikuistumiseen liittyvän kirjallisuuden pohjalta. Haastattelurunko koostui seuraavista teemoista: nuori ennen äitiyttä, nuoruusiän kehitystehtävät, aikuisuus, tulevaisuus, haasteet, tuen tarve ja saatu tuki.

Tutkimusaineisto kerättiin haastatteleamalla kahdessa eri äitiryhmässä olevia nuoria äitejä. Rokki & Tutti -ryhmä on tarkoitettu alle 22-vuotiaille ensimmäistä lastaan odottaville ja alle 1-vuotiaan lapsen äideille. Toinen haastateltava ryhmä koostui aiemmista Rokki & Tutti -ryhmien jäsenistä. Tutkimuksesta informoitiin saatekirjeellä (Liite 4), jonka ryhmän ohjaaja jakoi ryhmäläisille kolme viikkoa

ennen haastatteluajankohtaa. Haastateltavaksi saatiin lopulta seitsemän nuorta äitiä. Suurimassa osassa aikaisemmin teytyjä tutkimuksia nuori äiti –käsite rajataan alle 20-vuotiaana lapsen saaneisiin nuoriin naisiin (esim. Kelhä 2009; Gustafsson 2013). Turun Tyttöjen Talon on puolestaan rajannut Rokki & Tutti-ryhmän osallistujat alle 22-vuotiaisiin äiteihin. Seitsemästä haastateltavasta yksi kuitenkin poikkesi rajatuista ikäkriteereistä, ollessaan 23-vuotias ensimmäisen lapsen saadessaan.

Haastattelu toteutettiin maaliskuussa 2014 Turun Tyttöjen Talon nuorten äitien -ryhmissä. Haastattelu suoritettiin ryhmien tapaamiskertojen yhteydessä Tyttöjen Talon -tiloissa, 26.3 ja 27.3. Ensimmäisessä haastattelussa haastateltavana oli kolme nuorta äitiä, toisessa haastattelussa äitejä oli neljä.

Haastateltaessa pyrittiin olemaan johdonmukaisia ja esittämään kysymykset mahdollisimman selkeästi ja ymmärrettävästi. Tarpeen vaatiessa esitettiin tarkentavia lisäkysymyksiä mahdollisten virhetulkintojen välttämiseksi. Toinen tutkijoista toimi päähaastattelijana. Tällöin toinen tutkija pystyi huolehtimaan aikataulusta, ajankäytöstä, haastattelurungossa pysymisestä, mahdollisten lisäkysymysten esittämisestä sekä taltiointilaitteiden toimivuudesta.

Haastatteluun käytetty aika sovittiin yhdessä Turun Tyttöjen Talon ohjaajan kanssa. Alustavasti suunnitelmissa oli käyttää haastatteluun puolet ryhmätapaamisen ajasta eli noin 60 minuuttia. Todellisuudessa molempiin haastatteluihin kului lähemmäs puolitoista tuntia. Tähän aikaan kuitenkin sisältyi lasten ja äitien lounastauko. Haastateltavat eivät kokeneet aikataulun venymistä huonona asiana, vaikka se vei suurimman osan ajasta heidän ryhmätapaamiseltaan.

Haastattelut toteutettiin ryhmien tapaamiskertojen yhteydessä, joten haastateltavilla oli lapset mukanaan. Haastattelutilanteesta pyrittiin saamaan mahdollisimman rauhallinen, joten lapsille järjestettiin mielekästä toimintaa toisessa huoneessa haastattelun ajaksi. Haastattelussa edettiin kuitenkin lasten ehdoilla; taukoja pidettiin molemmilla haastattelukerroilla kertaalleen ja lapset olivat tervetulleita haastattelutilaan ikävän yllättäessä. Turun Tyttöjen Talon tiloissa oli haastatteluhetkellä käynnissä myös muuta toimintaa, joten taustamelua oli jon-

kin verran. Näitä tekijöitä ei kuitenkaan todettu haastattelutilanteessa häiritseviksi, ne toivat ainoastaan hieman lisähaastetta aineistoa litteroitaessa.

Nauhoitettu puhemuotoinen aineisto on useimmiten tarkoituksenmukaista analysoida litteroimalla (Hirsjärvi ym. 2009, 222). Litteroinnilla tarkoitetaan tallennetun aineiston puhtaaksi kirjoittamista (Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto 2014). Haastattelut nauhoitettiin nauhureilla. Haastatteluista saadun aineiston analysointi aloitettiin litteroimalla aineisto teema-alueiden mukaisesti. Litteroitua aineistoa tuli 31 sivua. Litteroidun aineiston analysointia jatkettiin induktiivisesti sisällönanalyysin avulla.

Sisällönanalyysi voidaan toteuttaa induktiivisesti tai deduktiivisesti eli aineistotaiteorialähtöisesti. Induktiivista analysointia käytetään, kun tutkitusta asiasta ei ole juurikaan aikaisempaa tietoa tai tieto on hajanaista. Sisällönanalyysi etenee vaiheittain; analyysiyksikön valinta, aineistoon tutustuminen, aineiston pelkistäminen, aineiston luokittelu ja tulkinta sekä luotettavuuden arviointi. Lopuksi aineisto raportoidaan. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2010, 133-135.)

Sisällönanalyysi aloitettiin etsimällä litteroidusta aineistosta tutkimuskysymyksiin vastaavia alkuperäisilmaisuja. Löydetyt alkuperäisilmaisut yhtenäistettiin ja pelkistettiin. Tämän jälkeen aineisto ryhmiteltiin, jolloin aineistosta etsittiin samankaltaisuuksia ja eroavuuksia. Lopuksi ryhmille mietittiin mahdollisimman kuvaavat alaluokat, joita yhdistämällä syntyi ilmaisuille yläluokat. Edelleen yläluokkia yhdistämällä saatiin pääluokat. Lopuksi luokitellusta aineistosta tehtiin johtopäätökset ja saatiin vastaukset alkuperäisiin tutkimusongelmiin. Sisällönanalyysi kaikkine vaiheineen koottiin kokonaisuudessaan taulukkoon (Liite 5).

Opinnäytetyö raportoidaan raportointiseminaarissa Turun Ammattikorkeakoulussa Salon kampuksella keskiviikkona 10.12.2014 ja se arkistoidaan Theseukseen.

7 TUTKIMUSTULOKSET

7.1 Taustatiedot

Haastateltavien ikäjakauma oli 18–24 vuotta ja he olivat saaneet ensimmäisen lapsensa 18–23-vuotiaana. Lapset olivat iältään alle puolivuotiaasta puolitoista-vuotiaaseen. Kaksi haastateltavista odotti toista lastaan. Kuusi haastateltavista oli yhä yhdessä lapsen isän kanssa, yksi äideistä oli vastikään eronnut seurusteluhteestaan lapsensa isään. Haastateltavilta kysytyt taustatiedot löytyvät Taulukosta 1.

Taulukko 1. Taustatiedot.

	Ikä	Ikä synnyttäessä	Suunniteltu raskaus	Siviilisäätö	Asumismuoto	Koulutus
äiti 1	22	21	ei	avoliitto	vuokra-asunto	lähihoitaja
äiti 2	24	23	kyllä	avoliitto	omistusasunto	opiskelee yliopistossa
äiti 3	18	18	kyllä	naimaton	vuokra-asunto	ammattiopisto jäänyt kesken
äiti 4	18	18	ei	avoliitto	vuokra-asunto	ammattiopisto jäänyt kesken
äiti 5	23	22	ei	avoliitto	omistusasunto	lähihoitaja
äiti 6	21	19	ei	avoliitto	omistusasunto	lukio
äiti 7	21	20	kyllä	avoliitto	vuokra-asunto	lähihoitaja

7.2 Varhain äidiksi tulleiden nuorten kokemukset aikuistumisesta

Varhain äidiksi tulleiden nuorten kokemukset aikuistumisesta koostuivat aikuisidentiteetin kehittämisestä, itsenäistymisestä, taloudellisesta itsenäisyydestä sekä muuttuneista ystävyys-suhteista.

Taulukko 2. Varhain äidiksi tulleiden nuorten kokemukset aikuistumisesta

Varhain äidiksi tulleiden nuorten kokemukset aikuistumisesta			
Aikuisidentiteetin kehittyminen	Itsenäistyminen	Taloudellinen itsenäisyys	Muuttuneet ystävyys-suhteet
Nuoren aikuisena oleminen	Vanhemmista irtaantuminen	Vastuu taloudellisista seikoista	Vanhojen ystävyys-suhteiden päättyminen
Varhaisen äitiyden vaikutus aikuistumiseen	Läheisempien välien saavuttaminen vanhempiin	Suhtautuminen vanhempien tarjoamaan taloudelliseen apuun	Uusien ystävyys-suhteiden luominen
Psykososiaalinen muutos äitiyden myötä			Todellinen ystävyys
Raskauden myötä tapahtuneet fyysiset muutokset			
Aikuistumisen vaatimat muutokset			
Kouluttautuminen äitiyden ohella			
Ulkopuolisten suhtautuminen nuoreen äitiin			

7.2.1 Aikuisidentiteetin kehittyminen

Nuoret äidit kokivat aikuisidentiteetin kehittymiseen kuuluvaksi nuorena aikuise-
na olemisen, varhaisen äitiyden vaikutukset aikuistumiseen, äitiyden myötä ta-
pahtuneen psykososiaalisen muutoksen ja raskauden myötä tapahtuneet fyysi-
set muutokset. Lisäksi aikuisidentiteettiin kuului aikuistumisen vaatimat muutok-
set, kouluttautumisen äitiyden ohella sekä ulkopuolisten suhtautumisen nuo-
reen äitiin.

Nuorten äitien näkökulmasta aikuisuus koettiin eri tavoin. Yleisenä ilmaisuna
käytettiin ”nuori aikuinen” -käsitettä, joka kuvastaa äitien kokemusta yhtäaikai-
sesti sekä nuorena että aikuisena olemisesta. Äidit kokivat itsensä aikuisiksi
lapsen läsnä ollessa. Tavatessa ystäviään ilman lapsen läsnäoloa äidit kokivat
itsensä puolestaan nuoriksi.

” - - voi nuoriki olla aikuinen”

*”- - jos mä oon ilman lasta, niin kyl mä silloin oon nuori, mut jos mä oon niinku mun
lapsen kaa, ni kyl mä sit oon aikuinen.”*

Lapsen saannin koettiin merkittävästi vaikuttavan aikuistumiseen. Vaikka nuor-
ten äitien aikuistuminen oli alkanut jo ennen tietoa raskaudesta, varsinaisen
aikuistumisen koettiin tapahtuneen äitiyden myötä. Äidit kokivat varhaisen äitiy-
den nopeuttaneen aikuiseksi kasvamista.

”Kyl just lapsen myötä huomaan, et tulee aikuisemmaks”

”- - ei ollu kokonaan aikuinen ja sit se tuli vast sitä myöden ku sain lapsen - -”

Nuoret äidit kuvailivat elämäänsä ennen äitiyttä ”villiksi” ja itseään meneviksi ja
äkkipikaisiksi. Oma muutos äidiksi tulon myötä koettiin luonnollisesti tapahtu-
neena kasvuna. Äitiyden myötä tapahtuneeseen psykososiaaliseen muutok-
seen äidit luettelivat kuuluvaksi rauhoittumisen, kärsivällisyyden lisääntymisen,
itseluottamuksen vahvistumisen sekä itsekeskeisyyden muuttumisen lapsikes-
keisyydeksi. Lisäksi äidit kokivat kehittyneensä itseilmaisussa ja oppineensa
riitelemään. Äidit kokivat olevansa henkisesti kypsempinä lapsettomiin ikätove-
reihinsa verrattuna. Osa kavereista nähtiin henkisellä tasolla lapsellisempina.

"- - mul oli kans tosi villi elämä niinku ennen raskautta - -"

"- - oon muuttunu niinku ite ihan hirveesti siit mitä mä oon ollu."

"- - ku mä oon ollu hirveen semmonen ehkä minäminä –persoona ennen äitiyttä, niin nyt sit se minä onki tuolla."

"- - jotkut kaverit on paljon lapsellisempii."

Varhaisen äitiyden nähtiin muuttavan myös arvomaailmaa. Nuoret äidit kokivat kasvaneensa ihmisinä ja oppineensa kunnioittamaan asioita eritavalla. Asioita ei myöskään enää pidetty itsestään selvinä. Esiin tuotiin myös ymmärrystä rahan merkityksettömydestä onneen.

"Arvomaailma on muuttunu iha erilaiseks"

"- - ollaan huomattu se et se raha on meille se viimeinen asia joka tuo sen onnen."

Nuoret äidit kokivat raskauden myötä tapahtuneen paljon fyysisiä muutoksia. Muutoksia pidettiin luonnollisina, mutta niihin suhtauduttiin eri tavoin. Osa äideistä piti raskaudenaikaisesta vartalostaan, eivätkä kokeneet valittaneensa raskausaikana ulkonäöstään. Osa äideistä kertoi puolestaan olleensa tyytymättömiä omaan vartaloonsa jo ennen raskautta, ja kuvailivat muun muassa tarkkailleensa painoaan aktiivisesti. Näille äideille raskauden tuomat fyysiset muutokset eivät parantaneet suhtautumista omaan vartaloonsa. Äidit murehtivat rintojen muuttumista, raskausarpien tulemista sekä kertoivat pohtineensa jo raskausaikana, millainen vartalo tulee olemaan raskauden jälkeen. Äidit olivat myös pelänneet mahdollista raskauden jälkeistä ylipainoa.

"Mä tykkäsin mun raskauden aikasest vartalost ja muutenkin ittestäni - -"

"- - sit ku imetys loppu ja noi rinnat lörpähti ni kyl mä sitä sit itkin."

Raskaudesta palautuminen aiheutti äideille monenlaisia tunteita. Osalla äideistä oli vaikeuksia suhtautua raskaudesta palautumisen hitauteen ja palautumattomuus aiheutti järkytystä. Äidit kokivat peiliin katsomisen vaikeutta ja osa kertoi jopa masentuneensa omasta vartalostaan.

"- - kaikkein vaikeinta et ku ei oo palautunutkaan niin nopeesti ku odotti."

"Nyt oon masentunu vartaloon."

”- nyt mä en taas oikeen pysty kattoo peiliin - -”

Aikuistuminen on nuorten äitien mukaan vaatinut tietynlaisia muutoksia. Muutokset ovat äideistä tuntuneet helpoilta ja luonnollisilta mutta myös pelottavilta. Varhaisen äitiyden katsottiin erityisesti lisäävän vastuuntuntoisuutta. Vaikka äidit kokivat jo ennen raskautta kantaneensa vastuuta omasta tulevaisuudestaan, äitiyden katsottiin kuitenkin opettaneen yhä enemmän vastuunottoa ja ”järjellä ajattelemista”.

”Kyl se tulee ihan luonnostaan - -”

”- oppinu ottaa sitä vastuuta ihan eri tavalla.”

Nuoret äidit kokivat kouluttautumisen äitiyden ohella tärkeänä. Kaikki äidit pohivat kouluun hakemista, lisäkoulutuksen hankkimista tai uudelleen kouluttautumisista. Nuoria äitejä kuitenkin mietitytti, miten opiskelun ja perhe-elämän yhdistäminen onnistuu.

”Mul jäi niinku kouluki kesken - -”

”- mietityttää se, et sit ku mä tiedän, et mitä mä haluisin sit viel opiskella ni sellai et miten sit niinku järjestää sen lapsen kanssa.”

Ulkopuolisten suhtautuminen nuoreen äitiin mietitytti äitejä. Äitien kokemusten mukaan ulkopuoliset ihmiset painottavat heidän nuoruuttaan ja pitävät heitä liian nuorina äitiyteen. Äidit itse kokivat kuitenkin olevansa äitejä nuoresta iästä huolimatta. Äidit tiedostivat, ettei muiden mielipiteistä tulisi välittää mutta myönsivät kuitenkin pohtivansa muiden näkemyksiä omasta äitiydestään.

”- eks sä oo vähän liian nuori saamaan lasta - -”

”- ettei pitäis ajatella mitä muut ajattelee, mut väkisin sitä vähän.”

7.2.2 Itsenäistyminen

Varhain äidiksi tulleet nuoret kokivat itsenäistyneensä vanhemmista irtaantamalla sekä saavuttamalla läheisemmät välit vanhempinsa.

Muutto omilleen tapahtui kaikkien nuorten äitien kohdalla melko aikaisin. Äidit olivat muuttaneet lapsuuden kodista joko ennen raskautta tai raskauden aikana. Varhaisen äitiyden ei niinkään katsottu vaikuttaneen vanhemmista irtaantumiseen, sillä äidit kokivat elämänsä olleen itsenäistä jo ennen äitiyttä.

”Mä asuin vuoden jo pois kotoo ennen ku mä tulin raskaaks.”

”- - tunnen itsenäistyneeni jo ennen lasta.”

Nuoret äidit kokivat äitiyden lähentäneen ja parantaneen välejään vanhempiensa kanssa. Äidit pitivät päivittäin yhteyttä vanhempiinsa ja kokivat äitiyden lisänneen vanhempien luottamusta nuoren äidin pärjäämiseen.

”- - silleen lähentynyt et nähdään useemmin ja soitellaan useemmin.”

”- - Nyt ne on sit oppinu luottamaan siihen et mä pärjäänki.”

7.2.3 Taloudellinen itsenäisyys

Nuorten äitien mielestä vastuu taloudellisista seikoista kuuluu olennaisesti taloudelliseen itsenäisyyteen. Taloudellisesta itsenäisyydestä kertoo äitien mukaan myös se, miten suhtautuu vanhempiensa tarjoamaan taloudelliseen apuun.

Vastuun taloudellisista seikoista nuoret äidit olivat omaksuneet hyvin. Äidit olivat huolehtineet omista raha-asioistaan jo ennen äitiyttä ja kokivat olevansa taloudellisesti itsenäisiä. Taloudellista itsenäisyyttä koettiin, kun elettiin ilman vanhempien taloudellista tukea. Taloudellisen tilanteen koettiin olleen parempi en-

nen lasta, mutta äidit kertoivat kuitenkin pärjäävänsä taloudellisesti myös lapsen kanssa.

”- - pitämään omist raha-asioistaan huolta.”

”Mun mielest me ollaan itsenäsi - - ”

Nuoret äidit halusivat olla taloudellisesti riippumattomia vanhemmistaan. Äidit suhtautuivat vanhempien tarjoamaan taloudelliseen apuun kunnioittamalla sitä. Nuoret äidit eivät taloudellista apua pyytäneet, mutta apu otettiin vastaan vanhempien sitä tarjotessa.

”- - vaik niinku vanhemmat haluisi auttaa, ni mä en jotenki enää haluu - -”

”Kyl noiki nyt aina ostelee meil kaikkee, mut ei me ikinä niinku pyydetä mitään - -”

7.2.4 Muuttuneet ystävyysuhteet

Varhaisen äitiyden nähtiin muuttavan ystävyysuhteita. Äitien kokemusten mukaan ystävyysuhteita sekä päättyi että muodostui uusia. Ystävyysuhteiden muutosten kautta koettiin tunnetta todellisesta ystävydestä.

Varhaisen äitiyden koettiin vaikuttaneen kaverisuhteisiin. Äitiyden myötä luotiin uusia ystävyysuhteita sekä koettiin jo olemassa olleiden ystävyysuhteiden jakautuneen kahtia. Jo olemassa olleet ystävyysuhteet joko vahvistuivat tai päättyivät kokonaan. Äidit kuvailivat tunteneensa pettymystä ystävien yhteydenpidon vähenemiseen ja kertoivat osan ystävistä hävinneen ja lähteneen elämästään.

”- - äitiyden myötä tietty tutustunu toisiin äiteihin.”

”- - ne bilekaverit on lähteny ja ne oikeet kaverit on jääny - -”

”- - oli vähän pettyny siihen et ku ei ne sit vanhat kaverit pitänykään yhteyttä.”

Nuoret äidit kokivat, että äitiyden tuomat muutokset ystävyysuhteisiin opettivat ymmärrystä ja toivat tunteen todellisesta ystävyydestä. Äitien mukaan ystävien pysyvyys kertoi oikeista ja todellisista ystäväistä.

”- - huomaa et ketkä ihan oikeesti sit on ystäviä.”

”- - kyl ne niinku tosiystävät on pysyny koko ajan.”

7.3 Varhain äidiksi tulleiden nuorten kokemukset saadusta tuesta ja tuen tarpeesta aikuistumisessa

Taulukko 3. Varhain äidiksi tulleiden nuorten kokemukset saadusta tuesta ja tuen tarpeesta aikuistumisessa

Varhain äidiksi tulleiden nuorten kokemukset saadusta tuesta ja tuen tarpeesta aikuistumisessa	
Aikuistumiseen saatu tuki	Aikuistumiseen tarvittava tiedollinen ja sosiaalinen tuki
Perheen antama tuki	Tiedon ja ohjauksen tarve äitiyden tuomaan elämänmuutokseen
Vertaistuki	Parisuhteen vaikeudet
Työn antama tuki	Ryhmätoiminta
	Neuvolan puutteellinen tuki
	Rohkeus kysyä ja pyytää apua

7.3.1 Aikuistumiseen saatu tuki

Varhain äidiksi tulleiden nuorten mukaan aikuistumista oli tukenut perheen antama tuki, vertaistuki sekä työn antama tuki.

Nuorten äitien mukaan perheen antama tuki sisälsi sekä vanhempien että sisarusten antamaa tukea. Uusissa tilanteissa äidit kääntyvät edelleen vanhempiensa puoleen.

”On mun vanhemmat ainaki tukenu - -”

”Ja sit isommat sisarukset.”

”- jos tulee jotain niinku semmost vastaa mitä ei oo ennen tullu niinku täs aikuistuessaa - - soitan äitil aina.”

Toisten äitien antama tuki, eli vertaistuki, koettiin parhaimpana ja tärkeimpänä tukimuotona. Samassa elämäntilanteessa olevien kohtaaminen koettiin tärkeäksi ja sillä nähtiin olevan lohduttava vaikutus. Äitien mukaan kaikista parasta on, kun saa keskustella muiden kuin oman miehensä kanssa.

”Vertaistuki on ihan parasta - -”

”- kaikkein tärkeint et on muitaki jotka on samas elämäntilantees.”

”- kaikkein parasta kun saa jollekin muulle puhua ku sille omalle miehelle.”

Työnteon koettiin myös antavan tukea aikuistumiseen. Sen nähtiin olevan merkityksellinen osa aikuisuuteen oppimista.

”- se on opettanu mut niinku aikuistumaan kans et mä oon käyny töis.”

7.3.2 Aikuistumiseen tarvittava tiedollinen ja sosiaalinen tuki

Varhain äidiksi tulleet nuoret kokivat tiedon ja ohjauksen tarvetta äitiyden tuomaan elämämuutokseen sekä parisuhteen vaikeuksiin. Myös ryhmätoimintaa kaivattiin enemmän. Neuvolan taholta tuki koettiin puutteelliseksi. Äidit halusivat itse rohkaista muita nuoria äitejä kysymään rohkeasti ja pyytämään apua.

Nuoret äidit eivät kokeneet saaneensa riittävästi tietoa raskaudesta, raskauden aikaisista fyysisistä muutoksista, imetyksestä eikä äitiydestä itsessään. Näihin

asioihin äidit kaipasivat konkreettista ohjausta. Tuen puutetta kuvailtiin muun muassa sillä, että jos asioista ei ole aikaisempaa kokemusta tai niistä ei kerrota mitään, ei silloin välttämättä osaa edes itse kysyä. Lisäksi äidit olisivat halunneet saada enemmän tietoa erilaisista apua tarjoavista tahoista.

”- - niinku annetaan sellast konkreettista niinku neuvoa siihen ongelmaan - -”

”Kukaan ei sanonu ja mist mä oisin sen tienny”

Yhdeksi tuen tarpeen aiheeksi nuoret äidit määrittivät parisuhteen vaikeudet. Äidit kertoivat parisuhteessa olevan tai olleen vaikeuksia ja riitelyä. Äidit toivoivat, että parisuhdekriiseistä puhuttaisiin enemmän ja niitä tulisi voida käydä läpi. Neuvolaa pidettiin varteenotettavana paikkana parisuhdekriisien läpikäymiseen. Äidit kokivat, että parisuhteella on omat vaatimuksensa ja he olisivat halunneet pystyä varautumaan mahdollisiin vaikeuksiin jo etukäteen.

”Kyl meillä ainaki on ollu välil tosi vaikeeta”

”Kriisit - - niitä pitäis käydä neuvolassaki mun mielest läpitte vanhempien kans - -”

Ryhmätoiminta katsottiin hyväksi tukimuodoksi. Nuoret äidit toivoivat, että ryhmätoimintaa olisi tarjolla nykyistä enemmän ja ideoivat, että sitä olisi saatavilla myös pelkästään raskaana oleville.

”Mun mielest tällasii ryhmii vois olla enemmän.”

”Sit vois olla enemmän ryhmii myös just pelkästään raskaanaoleville.”

Neuvolan antaman tuen nuoret äidit kokivat puutteellisena. Etenkin neuvolan tiedonanto sekä informointi äitiryhmistä olivat puutteellisia. Neuvolaan oltiin pettyneitä ja se koettiin jopa turhana paikkana.

”- - mä en saanu siitä siis neuvolast mitään niinku tukee siihe.”

”Neuvola on mun mielest ainaki ihan turha paikka”

Kysyttäessä, miten varhain äidiksi tulleet nuoret tukisivat muita nuoria äitejä, he kertoivat haluavansa rohkaista nuoria äitejä kysymään rohkeasti mietittyitä asioita ja pyytämään apua, kun siihen tarvetta on.

” - - uskaltaa pyytää apua.”

”Ja uskaltaa kysyä - -”

8 TUTKIMUKSEN EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS

Tutkimusta tekevien ennakkoluulot ja tutkimuksen eräänlainen alistettu asema ovat laadullisessa tutkimuksessa usein ongelmallisia seikkoja. Laadullisessa tutkimuksessa on olennaista pohtia ”millaista on hyvä tutkimus?”. Hyvän tutkimuksen tulisi olla sisäisesti johdonmukaista ja eettisesti kestävää sekä hyvää tutkimusta ohjaa eettinen sitoutuneisuus. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 126-127.)

Tutkimuksen eettisyys on keskeisistä tieteellisessä toiminnassa (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2010, 172). Tutkimuksen ja etiikan yhteyttä voidaan tarkastella kahdella tavalla: tutkimuksen tulokset vaikuttavat eettisiin ratkaisuihin ja eettiset seikat vaikuttavat tutkijan tutkimuksessa tekemiin ratkaisuihin (Tuomi & Sarajärvi 2009, 125). Tutkimusetiikan voidaan ajatella jakautuvan myös tieteen sisäiseen ja ulkopuoliseen (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2010, 173).

Tutkimusetiikkaa käsitteenä voidaan tarkastella niin sanotusti tutkijan ammatitieteenä, johon kuuluvat eettiset periaatteet, normit, arvot ja hyveet, joita tutkijan on hyvä noudattaa tutkimusta tehdessään (Kuula 2006, 23). Jo tutkimusaiheen valinta on eettinen ratkaisu. Aiheen merkitys yhteiskunnallisesti sekä tutkimuksen vaikutus siihen osallistuviin ovat tukijalle tärkeitä seikkoja pohdittavaksi. Myös tutkimuksen hyödyllisyys on tutkimuseettinen periaate. On kuitenkin huomioitava ettei tutkimuksen hyöty aina kohdistu itse tutkittavaan, vaan tutkimustuloksista saatetaan hyötyä vasta tulevaisuudessa. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2010, 176-177.)

Varhainen äitiys on ollut esillä mediassa melko paljon viime vuosina. Nuorten äitien elämää on voinut seurata muun muassa Ylen Teiniäidit -ohjelmasta. Lisäksi nuoret odottajat ja äidit ovat osa neuvolan arkea. Yleisesti äitiysneuvolapalveluja käyttää noin 99,7-99,8% ja lastenneuvolapalveluja arviolta 99-99,5% (THL 2014). Voidaan siis olettaa, että neuvola tavoittaa myös valtaosan nuorista äideistä. Aiheen valinnalla koettiin olevan yhteiskunnallinen merkitys, sillä aiempien tutkimusten mukaan nuoret äidit tarvitsevat tukea. Nuoren äidin avun tarve on kaksinkertainen – nuori äiti tarvitsee kaiken tuen sekä kasvavana nuo-

rena että äitinä. (Särkiö 2002, 11-15 & 91-99.) Tutkimustuloksista hyötyvät nuoret äidit ja heidän lähipiirinsä, sekä työssään nuoria äitejä kohtaavat ammattilaiset.

Pietarinen (2002) esittää eettisiä vaatimusta tutkimusta koskien. Tutkijalla on oltava aito kiinnostus uuden tiedon hankkimiseen, hänen on tunnollisesti panostettava oman alansa tietämykseen sekä oltava rehellinen kaikissa toimissaan. Tutkija ei voi tehdä tutkimusta, josta voi koitua vahinkoa tai vaaraa tutkittavalle eikä se saa loukata ihmisarvoa. Lisäksi tulee huolehtia, että tutkimustulosten käyttö noudattaa eettisiä vaatimuksia. (Pietarinen 2002, 60-68.) Tutkijan on myös hankittava tarvittavat tutkimusluvut sekä huolehdittava, että rahoituslähteet ja muut tutkimuksen kannalta merkitykselliset sidonnaisuudet raportoidaan tutkimustuloksia julkaistaessa (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2014).

Haastateltavat valittiin opinnäytetyön tarkoituksen ja tutkimusongelmien sekä Turun Tyttöjen Talon kanssa tehtävän yhteistyön perusteella. Näin ollen kohdejoukoksi valikoituivat Turun Tyttöjen Talolla toimivat nuorten äitien ryhmät. Tutkimuslupa anottiin Turun Tyttöjen Talolta hyvissä ajoin ennen haastatteluja. Vaikka tutkimus toteutettiin yhteistyössä Turun Tyttöjen Talon kanssa, tutkimus ei ole merkityksellisesti sidonnainen yhteistyökumppaniin. Turun Tyttöjen Talo mahdollisti yhteistyöllään haastattelujen toteuttamisen, mutta itse tutkimusaihe oli riippumaton Turun Tyttöjen Talosta.

Ihmisten ollessa tutkimuksen kohteena, tutkittavien itsemääräämisoikeus on ensiarvoisen tärkeää. Tutkijan on turvattava kaikissa tutkimuksen vaiheissa osallistumisen vapaaehtoisuus sekä mahdollisuus kieltäytyä tutkimuksesta tai keskeyttää se kokonaan. Tutkittavien on myös saatava esittää kysymyksiä sekä kieltäytyä tietojensa antamisesta. Tutkimukseen osallistumista ei saa palkita eikä siitä kieltäytyminen saa aiheuttaa uhkaa. On myös huolehdittava, että tutkittavat tietävät tutkimuksen luonteen, sekä kieltäytymisen ja keskeyttämisen mahdollisuuden. Lisäksi tutkijan on kerrottava aineiston säilyttämisestä sekä tulosten julkaisemisesta. Näin ollen tutkittavien osallistuminen perustuu tietoiseen suostumukseen. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2010, 177–178.)

Ryhmäläisiä informoitiin saatekirjeellä (Liite 4) kolme viikkoa ennen haastatteluajankohtaa. Saatekirjeessä kerrottiin selkeästi tutkimuksen aihe, tarkoitus ja tavoite sekä aineistonkeruumenetelmä. Lisäksi saatekirjeessä painotettiin tutkimukseen osallistumisen vapaaehtoisuutta sekä sitä, että sen voi keskeyttää milloin tahansa.

Haastattelu toteutettiin Turun Tyttöjen Talon tiloissa. Tällä pyrittiin luomaan haastateltaville tuttu ja turvallinen haastatteluympäristö. Lisäksi haastattelu päätettiin toteuttaa ryhmän yhdellä tapaamiskerralla. Näin ollen haastateltaville aiheutui mahdollisimman vähän ylimääräistä vaivaa tutkimukseen osallistumisesta. Haastateltavia kohdeltiin kunnioittavasti ja yksilöllisesti, eikä heille koitunut tutkimuksesta vahinkoa. Päinvastoin nuoret äidit kokivat haastattelun sisällöltään mielekkääksi ja hyötyneensä kokemustensa jakamisesta. Haastattelun alussa kerrattiin vielä osallistumisen vapaaehtoisuus ja aineiston taltiointimenetelmä. Haastateltaville tehtiin vielä ennen haastattelujen aloittamista selväksi, että heidän henkilötietonsa pidetään salassa eikä heitä voida tunnistaa tutkimustuloksia raportoitaessa. Tutkittaville annettiin myös pitkin haastattelua vapaus olla vastaamatta teema-alueisiin, joihin he eivät olleet halukkaita antamaan tietoa.

Tutkimuksen luotettavuutta on syytä arvioida kaikissa tutkimuksissa. Luotettavuutta voidaan tarkastella monin eri tavoin eikä ole olemassa minkäänlaisia yksiselitteisiä ohjeita laadullisen tutkimuksen luotettavuuden arvioinnista. (Hirsjärvi ym. 2009, 231; Tuomi & Sarajärvi 2009, 140.) Luotettavuutta arvioitaessa aineiston ja tulosten välisen suhteen kuvaaminen on tärkeää. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2010, 160.)

Tieteenalan luotettavuus ja totuudellisuus ovat tieteen sisäistä etiikkaa. Tarkastelun kohteena ovat tällöin suhde tutkimuskohteeseen, tutkimuksen tavoitteeseen sekä koko tutkimusprosessiin. Ulkopuolinen tutkimusetiikka puolestaan käsittää ulkopuolisten tekijöiden vaikuttavuuden tutkimusaiheen valintaan sekä tapaan tutkia. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2010, 173.)

Yleisesti luotettavuuden arvioinnissa tarkastellaan tutkimuksen siirrettävyyttä, uskottavuutta, vahvistettavuutta ja refleksiivisyyttä. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2010, 160.) Lukijan on saatava selkeä ja totuudenmukainen kuva aineiston tuottamisen olosuhteista sekä haastateltujen valinnasta ja taustoista (Hirsjärvi yms. 2009, 232-233). Tutkimustulosten siirrettävyys toiseen kontekstiin edellyttää näiden kriteerien täyttymisen (Tuomi & Sarajärvi 2009, 138; Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2010, 160).

Opinnäytetyön suunnittelussa, toteutuksessa ja raportoinnissa pyrittiin tarkkuuteen, johdonmukaisuuteen ja rehellisyyteen. Tutkimusta lähestyttiin laadullisin menetelmin tutkimuskysymysten luonteesta johtuen. Aineisto kerättiin fokusryhmähaastattelulla ja analysoitiin induktiivisen sisällönanalyysin avulla.

Haastatteluun osallistui lopulta seitsemän nuorta äitiä. Neljä äideistä kuului niin sanottuun ensikertalaisten ryhmään ja heidän lapsensa olivat alle 1-vuotiaita tai juuri vuoden täyttäneitä. Loput kolme äitiä olivat ottaneet osaa jo aikaisempiin äiti-ryhmiin Turun Tyttöjen Talolla. Heidän lapsensa olivat jo yli 1-vuotiaita. Näin ollen tutkimusjoukkoon saatiin äitejä, joilla oli eripituisia kokemuksia varhaisesta äitydestä.

Jotta tutkimus täyttäisi uskottavuuden kriteerit, lukijan on ymmärrettävä, mitkä ovat tutkimuksen vahvuudet ja rajoitukset sekä, miten tutkimustuloksia on analysoitu. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2010, 160.) Lukijan on saatava selkeä ja totuudenmukainen kuva aineiston tuottamisen olosuhteista. Lisäksi lukijan tulee tietää analyysin luokittelun perusteet. Tutkijan on myös kerrottava, millä perusteella tulkintoja esitetään ja mihin päätelmät perustuvat. (Hirsjärvi yms. 2009, 232-233.)

Aineiston analyysi aloitettiin taltioidun haastatteluaineiston litteroinnilla eli kirjoittamalla aineisto auki sanasta sanaan. Analysointia jatkettiin induktiivisella sisällönanalyysillä. Litteroitu aineisto luettiin läpi useaan kertaan, jonka jälkeen tekstistä etsittiin tutkimuskysymyksiin vastaavat alkuperäisilmaukset. Luotettavuuden lisäämiseksi tämä toteutettiin kahdessa eri vaiheessa: molemmat tutkijat etsivät alkuperäisilmauksia tahoillaan, jonka jälkeen löydetyt alkuperäisilmaukset

yhtenäistettiin ja redusointiin. Tämän jälkeen aineisto ryhmiteltiin taulukkoon (Liite 5), jolloin aineistosta etsittiin samankaltaisuuksia ja eroavuuksia. Ryhmittelyvaihe toteutettiin myös alkuperäisilmaisujen tapaan kahdessa vaiheessa. Muodostuneet ryhmät nimettiin mahdollisimman hyvin sisältöä kuvaavilla ilmaisuilla, jolloin ryhmille saatiin alaluokat. Alaluokkia yhdistelemällä saatiin luotua aineistolle yläluokat ja kokoamalla nämä käsitteet saatiin vastaukset tutkimusongelmiin.

Tutkimuksen vahvistettavuus täyttyy, kun tutkimustulosten totuudellisuus voidaan perustella teoria-aineistolla ja kun tutkija kykenee perustelemaan omat ratkaisunsa ja johtopäätöksensä (Tuomi & Sarajärvi 2009, 139). Tutkimuksen tuloksissa ja aiemmassa kirjallisuudessa on löydettävissä monia samankaltaisuuksia (esim. Nurmi 1995; Rajamäki 2006; Bohleber 2010; Dunderfelt 2011; Aurélie 2012; Gustafsson 2013).

Myös tutkijan refleksiivisyyttä tulee tarkastella tutkimuksen luotettavuutta arvioitaessa. Tutkijan ja tutkittavan välistä suhdetta tulee kuvata. Lisäksi tutkijan on arvioitava omaa toimintaansa sekä ongelmanratkaisutapoja. Tarkastelun kohteena tulee olla myös tutkijan vaikutus tutkimukseen sekä päinvastoin. Objektii-visuutta pidetäänkin tieteellisyyden keskeisenä osana. Tästä huolimatta täydelliseen objektiivisuuteen on mahdotonta päästä laadullista tutkimusta tehtäessä, koska viime kädessä kaikki tutkimuksessa tehdyt ratkaisut perustuvat tutkijan subjektiivisiin valintoihin. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2009, 160-165.)

Koko tutkimusprosessissa pyrittiin objektiivisuuteen. Tutkittaessa huomioitiin tutkijoiden omat asenteet, arvot ja mahdolliset ennakkokäsitykset nuorista äideistä. Näitä pohdittiin syvällisesti etenkin haastattelurunkoa kootessa, jotta haastatteluteemat eivät sisältäneet tutkijoiden omia oletuksia tai ennakkokäsityksiä.

Tutkijoiden ja tutkittavien välinen suhde koettiin tasa-arvoisena. Tähän vaikutti tutkijoiden iät, jotka eivät suuresti poikenneet haastateltavien iästä. Lisäksi haastattelu käytiin keskustelemalla yhdessä, jolloin tutkijoilla ei niinkään ollut auktoriteettiasemaa suhteessa tutkittaviin. Tutkittavista oli aistittavissa, että hei-

dän oli helppo tuoda kokemuksiaan totuudenmukaisesti esiin haastattelutilanteessa.

9 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Vaikka varhaista äitiyttä on tutkittu paljon, on nuoren äidin aikuistuminen jäänyt äitiyden varjoon. Aiemmissä tutkimuksissa on korostettu, miten nuori äiti on kasvanut äitiyteen ja yhteen sovittanut nuorena ja äitinä olemisen. Vähemmälle huomiolle on kuitenkin jäänyt se, että nuori äiti kasvaa äitiyden lisäksi aikuisuuteen. Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää varhain äideiksi tulleiden nuorten kokemuksia aikuistumisesta ja siihen liittyvistä tuen tarpeista. Tutkimuksen tavoitteena oli tuottaa tietoa, jota voi hyödyntää nuorten äitien aikuistumisen tukemisessa.

Tutkimuksen mukaan nuoret äidit käyttivät yleisenä ilmaisuna itsestään ”nuori aikuinen” -käsitettä, joka kuvastaa äitien kokemusta yhtäaikaaisesti sekä nuorena että aikuisena olemisesta. Vaikka nuorten äitien aikuistuminen oli alkanut jo ennen tietoa raskaudesta, varsinaisen aikuistumisen koettiin tapahtuneen äitiyden myötä. Äidit kokivat varhaisen äitiyden nopeuttaneen aikuiseksi kasvamista. Aikuistumisen vaatimat muutokset ovat äideistä tuntuneet helpoilta ja luonnollisilta mutta myös pelottavilta. Varhaisen äitiyden katsottiin erityisesti lisäävän vastuuntuntoisuutta.

Nuoren äidin näkökulmasta aikuistuminen piti sisällään aikuisidentiteetin kehittymisen, lapsuuden perheestä itsenäistymisen sekä taloudellisen itsenäisyyden. Aikuistumiseen ja varhaiseen äitiyteen koettiin kuuluvaksi myös muuttuvat ystävyyssuhteet. Aiemmassa kirjallisuudessa näyttäytyy samankaltaisia määritelmiä aikuisuuteen kasvamisessa (esim. Nurmi 1995; Rajamäki 2006; Bohleber 2010; Dunderfelt 2011).

Muutto omilleen tapahtui nuorilla äideillä melko aikaisin. Varhaisen äitiyden ei niinkään katsottu vaikuttaneen vanhemmista irtaantumiseen, sillä äidit kokivat elämänsä olleen itsenäistä jo ennen äitiyttä. Nuoret äidit kokivat äitiyden lähentäneen ja parantaneen välejään vanhempiensa kanssa sekä vaikuttaneen kaverisuhteisiin.

Tutkimuksesta ilmenee, että oma muutos äidiksi tulon myötä koettiin luonnollisesti tapahtuneena kasvuna. Äidit kokivat olevansa henkisesti kypsempiä lapsettomiin ikätovereihinsa verrattuna. Varhaisen äitiyden nähtiin muuttavan myös arvomaailmaa. Raskauden myötä tapahtuneita fyysisiä muutoksia pidettiin luonnollisina, mutta niihin suhtauduttiin eri tavoin. Myös raskaudesta palautuminen aiheutti äideille monenlaisia tunteita.

Nuoret äidit kokivat kouluttautumisen äitiyden ohella tärkeänä. Nuoria äitejä kuitenkin mietitytti, miten opiskelun ja perhe-elämän yhdistäminen onnistuu. Vastuun taloudellisista seikoista nuoret äidit olivat omaksuneet hyvin ja he halusivat olla taloudellisesti riippumattomia vanhemmistaan. Taloudellisen tilanteen koettiin olleen parempi ennen lasta, mutta äidit kertoivat kuitenkin pärjäävänsä taloudellisesti myös lapsen kanssa.

Aikuistumiseen nuoret äidit olivat tutkimuksen mukaan saaneet tukea perheeltään, työstä sekä muilta nuorilta äideiltä. Tärkeäksi ja ehdottomasti parhaimmaksi tukimuodoksi äidit nimesivät vertaistuen. Aiemman kirjallisuuden mukaan aikuistumista useimmiten tukivat vanhemmat (Kupari 2011, 20-22; Aurélie 2012, 219-220) ja vertaistuki on todettu merkittävimmäksi tukimuodoksi (Gustafsson 2013, 37).

Äidit olisivat kaivanneet tietoa ja konkreettista ohjausta raskaudesta, raskauden aikaisista fyysisistä muutoksista, imetyksestä sekä äitiydestä itsessään. Lisäksi yhdeksi tukea tarvitseväksi aiheeksi nuoret äidit määrittelivät parisuhteen vaikeudet. Tuen tarve parisuhteen vaikeuksiin tuli esiin myös Rajamäen (2006) tutkimuksessa (Rajamäki 2006, 78). Lisäksi neuvolan antamaan tukeen oltiin pettyneitä, kuten Viljasen (2010) aiempi tutkimuskin osoittaa.

Sekä aikuiseksi kasvaminen että oman lapsen saaminen ovat merkittäviä elämänmuutoksia ja tuovat haasteita muutenkin horjuvaan kehitysvaiheeseen. Nuori äiti tarvitsee kaksinkertaisesti tukea. Näin ollen nuoria äitejä tulee tukea sekä kasvavina nuorina että äiteinä, kuten Särkiökin (2002) tutkimuksessaan toteaa. (Särkiö 2002, 11–15 & 91–99.)

Neuvola tavoittaa valtaosan myös nuorista äideistä, jonka vuoksi neuvolalla olisi oiva mahdollisuus olla tukemassa varhaista äitiyttä ja nuoren äidin aikuistumista. Neuvolan tehtävänä on pyrkiä tukemaan vanhemmiksi kasvua ja lapsiperheiden hyvinvointia. Lisäksi pyrkimyksenä on havaita mahdolliset yksilölliset tuen tarpeet ja reagoida niihin (THL 2014.) Sekä aikaisemman kirjallisuuden että tehdyn tutkimuksen perusteella voidaan todeta, että nuoret äidit eivät aina olleet tyytyväisiä neuvolaan tuen antajana. Yksilöllisen työtteen puuttuminen ja kiire vaikuttivat siihen, ettei neuvolasta koettu saaneen riittävää tukea (Viljanen 2010, 57-58). Neuvolassa nuoren äidin kohtaamiseen tulisi kiinnittää erityistä huomiota ja kohtaamisessa olisi hyvin tärkeää painottaa yksilöllisyyttä sekä välttää mahdollisia ennakkoluuloja. Nuoren äidin kohtaamiseen voisi olla tarpeen kehittää omat ohjeistuksensa neuvolaterveydenhoitajien käyttöön.

Tutkimukseen osallistuneet nuoret äidit pärjäsivät elämässään hyvin ja nauttivat äitiydestään. Äidit olivat itsenäisiä ja kantoivat hienosti äitiyden tuomaa vastuuta. Äitien puheista kuitenkin kävi ilmi nuorten äitien keskuudessa vallitseva mentaliteetti, jossa korostuu vahvasti pärjääminen omin avuin. Heidän mukaansa avun pyytäminen kertoo omasta haavoittuvuudesta. Ympäristön suhtautuminen varhaiseen äitiyteen korostaa tarvetta tuoda esille hyvää äitiyttä ja lapsen kanssa pärjäämistä (Sairanen 2010, 83; Jakola 2013, 85). On siis tärkeää, että nuoren äidin lähipiiri ja muut äidin kanssa tekemisissä olevat tahot näkevät ”pärjäämisen kuoren alle” ja tarjoavat apuaan. Tutkimukseen osallistuneet äidit haluaisivat itsekkin kehottaa tulevia nuoria äitejä pyytämään rohkeasti apua ja neuvoja.

Tutkimuksen teon alkuvaiheessa haasteena oli nopealla aikataululla toteutetut haastattelut. Haastattelut oli toteutettava ryhmän aikataulujen mukaisesti ja siten, että äitiryhmät olivat ehtineet toimia jo jonkin aikaa yhdessä ja äidit tutustua toisiinsa. Tämän nähtiin edesauttavan luonnollisemman ja turvallisen haastattelutilanteen luomista. Aiheen valinnasta itse haastatteluihin oli aikaa vajaa kaksi kuukautta, joten aiheen sisäistäminen ja haastattelun suunnitteleminen olivat haasteellisia. Syvällisempi paneutuminen kirjallisuuteen tapahtui vasta haastattelujen jälkeen. Tämän vuoksi tietämys varhaisesta äitiydestä oli niukempaa

tutkimusta tehdessä kuin sen valmistuttua. Haastattelurunko olisi kuitenkin tästä huolimatta pysynyt ennallaan, mutta pieniä tarkennuksia siihen olisi tehty.

Tutkimusta tehtäessä tietämys varhaisesta äitiydestä ja ymmärrys nuoria äitejä kohtaan ovat karttuneet matkan varrella. Tutkimuksen tekeminen varhaisesta äitiydestä on myös edistänyt ammatillista kasvua ja kehitystä. Terveystieteiden ammattilaisissa on tärkeää osata ottaa huomioon nuoret äidit yksilöinä ja huomioida heidän kaksinkertainen tuen tarpeensa. Aiheeseen paneutuminen herätti myös ajatusta siitä, tulisiko nuorille äideille tarjota enemmän heille kohdennettuja palveluja, esimerkiksi nuorille tuleville vanhemmille suunnattua perhevalmennusta. Tällöin heille olisi terveydenhuoltoalan ammattilaisen näkökulmasta helpompaa antaa tarvittavaa tietoa ja tukea sekä samalla antaa heille mahdollisuus kohdata muita samassa tilanteessa olevia.

Tutkimustuloksista voivat hyötyä nuoret äidit vertaistuen muodossa. Tuloksia voi myös hyödyntää sekä nuoren äidin lähipiiri että etenkin nuorten äitien parissa työskentelevät ammattilaiset. Erityisesti neuvolatyössä nuoren äidin tukemiseen tuloksista olisi apua. Kirjallisuuden mukaan vanhemmat useimmiten ovat aikuistuvan nuoren tukena (esim. Kupari 2011; Aurélie 2012). Mutta entä sitten, kun aikuistuvan nuoren ei olekaan mahdollista saada tukea omilta vanhemmiltaan? On siis tärkeää, että aikuistumista ja varhaista äitiyttä tuetaan muillakin tavoin. On myös huomioitava, että tukemisessa ei riitä pelkkä tieto siitä, että tukea on tarjolla, vaan tukea tulisi myös konkreettisesti tarjota.

Jatkossa nuorten äitien aikuistumista voisi tutkia yhä nuoremmalla tutkimusjoukolla, jolloin nuoren äidin aikuistumisprosessi olisi vasta aluillaan. Olisi myös mielenkiintoista saada tutkittua tietoa siitä, miten eri lähtökohdista ja sosioekonomisista taustoista tulevat nuoret äidit kokevat aikuistumisen ja miten tuen tarpeet eroavat. Tutkimusjoukoksi soveltuisi erityisesti ilman lähipiirin tukea aikuistuvat nuoret äidit. Pohdittavaksi kuitenkin jää, miten näitä nuoria äitejä voisi tavoittaa ja olisiko kyseinen tutkimus eettisesti hyväksyttävä.

LÄHTEET

- Aarnett, J. 2000. Emerging Adulthood. A Theory of Development From the Late Teens Through the Twenties. *American Psychologist* 3/2000, 374-377. Viitattu 6.10.2014
http://jeffreyarnett.com/articles/ARNETT_Emerging_Adulthood_theory.pdf
- Aalberg, V. & Siimes, M. 2007. Lapsesta aikuiseksi. Nuoren kypsyminen naiseksi tai mieheksi. Helsinki: Nemo.
- Aapola, S. & Ketokivi, K. (toim.) 2013. Polkuja ja poikkeamia – Aikuisuutta etsimässä. 2. painos. Helsinki: Unigrafia.
- Aurélie, M. 2012. The Illusion of the Prolongation of Youth. Transition to Adulthood among Finnish and French Female University Students. Nuorisotutkimusseura. Viitattu 17.10.2014
<http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/66950/978-951-44-8927-3.pdf?sequence=1>.
- Bohleber, W. 2010. Myöhäisnuoruus ja varhainen aikuisuus. Kriisit, kehityksen umpikujat ja niiden hoito. Teoksessa Niemi, T. (toim.) Aikuistuminen, väkivalta ja fantasia. Helsinki: Nuorisopsykoterapia-säätiö.
- Dunderfelt, T. 2011. Elämäнкаaripsykologia. 14. painos. Helsinki: WSOYpro Oy.
- Gerrish, K. & Lacey, A. 2006. The Research Process in Nursing. Oxford: Blackwell Publishing Ltd. Saatavissa myös <https://www-dawsonera-com.ezproxy.turkuamk.fi/readonline/9781118682104>
- Gustafsson, M. 2013. Nuoruuden ja äitiyden yhteensovittaminen. Pro gradu – tutkielma. Viitattu 30.1.2014 http://epublications.uef.fi/pub/urn_nbn_fi_uef-20130209/urn_nbn_fi_uef-20130209.pdf.
- Helkiö, M. 2002. Matkalla aikuiseksi. Nuorten ajatuksia aikuisuudesta ja aikuisen elämästä. Pro gradu –tutkielma. Viitattu 17.10.2014
<https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/8915/mahelk.pdf?sequence=1>.
- Helsingin Tyttöjen Talo 2014. Nuoret äidit. Viitattu 23.9.2014
<http://www.tyttöjentalo.fi/nuoret-%C3%A4idit>
- Hirsjärvi, S.; Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. uudistettu painos. Hämeenlinna: Kariston kirjapaino Oy.
- Jakola, N. 2013. Nuorena äidiksi – Kyselytutkimus alle 20-vuotiaana äidiksi tulleille. Pro gradu –tutkielma. Viitattu 30.1.2014
http://epublications.uef.fi/pub/urn_nbn_fi_uef-20131091/urn_nbn_fi_uef-20131091.pdf.

Kankkunen, P. & Vehviläinen-Julkunen, K. 2010. Tutkimus hoitotieteessä. 1.-2.painos. Helsinki: WSOYpro Oy.

Kelhä, M. 2009. Vääränikäisiä äitejä? Ikä ja äitiyden yhteiskunnalliset ehdot. Nuorisotutkimus 2/2010, 70-75.

Komonen, K. 2014. Koulutusyhteiskunnan marginaalissa. Ammattikouluopinnot keskeyttäneiden nuorten yhteiskuntaan kiinnittymisen polut. Nuorisotutkimus. Viitattu 14.10.2014
http://www.nuorisotutkimusseura.fi/sites/default/files/verkojulkaisut/Komonen_Katja.pdf.

Kupari, T. 2011. Omaa kotia etsimässä. Nuorten asuminen 2010. Ympäristöministeriö. Viitattu 6.10.2014
https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/37052/SY1_2011_Omaa_kotia_etsimassa.pdf?sequence=1

Kuula, A. 2006. Tutkimusetiikka. Aineistojen hankinta, käyttö ja säilytys. Tampere: Vastapaino.

Mäntyranta, T. & Kaila, M. 2008. Fokusryhmähaastattelu laadullisen tutkimuksen menetelmänä lääketieteessä. Duodecim. Viitattu 11.2.2014
<http://www.ebm-guidelines.com/xmedia/duo/duo97349.pdf>.

Niemelä, A. 2005. Nuorena äidiksi – vauhdilla aikuisuuteen? Teoksessa Aapola, S. & Ketokivi, K. (toim.) Polkuja ja poikkeamia – Aikuisuutta etsimässä. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy.

Niemelä, A. & Kelhä, M. 2005. Varhainen äitiys – riskiäitiyttä? Nuorisotutkimus 2/2005, 20-31.

Nurmi, J-E.; Ahonen, T.; Lyytinen, H.; Pulkkinen, L. & Ruoppila, I. 2014. Ihmisen psykologinen kehitys. 5. painos. Jyväskylä: PS-kustannus.

Nurmi, J-E. 1995. Nuoruusiän kehitys: etsintää, valintoja ja noidankehiä. Teoksessa Lyytinen, P.; Korhakangas, M. & Lyytinen, H. (toim.). Näkökulmia kehityopsykologiaan. Kehitys kontekstissaan. 1. painos. Porvoo: WSOY.

Paajanen, P. 2005. Eri teitä vanhemmuuteen – kaksikymppisenä ja kolmekymppisenä lapsen saaneiden näkemyksiä perheellistymisestä ja vanhemmuudesta. Perhebarometri 2005. Viitattu 13.10.2014
<http://vaestoliitto-fi-bin.directo.fi/@Bin/af8940d59f18be80ed2704612783f8ba/1413220947/application/pdf/237274/Perhebarometri%202005.pdf>

Peura-Kapanen, L. 2014. Nuorten itsenäisyminen edellyttää talousosaamista. Tilastokeskus. Viitattu 6.10.2014
http://tilastokeskus.fi/artikkelit/2013/art_2013-12-09_012.html

Pietarinen, J. 2002. Eettiset perusvaatimukset tutkimustyössä. Teoksessa Karjalainen, S; Launis, V; Pelkonen, R. & Pietarinen, J. (toim.). Tutkijan eettiset valinnat. Tampere: Gaudeamus Kirja.

- Rajamäki, J. 2006. Nuorten äitien kokemuksia raskaudesta ja äitiydestä. Pro gradu –tutkielma. Viitattu 30.1.2014 <http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/94029/gradu01451.pdf?sequence=1>
- Sairanen, V. 2010. Nuoret äidit ja opiskelu. Ajatuksia ja kokemuksia koulutuksesta, opiskelusta ja opinto-ohjauksesta toisen asteen oppilaitoksessa. Pro gradu-tutkielma. Kasvatustiede. Turku: Turun yliopisto. Viitattu 18.10.2014 <http://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/61799/gradu2010sairanen.pdf?sequence=1>.
- Salonen, R. 2003. Tilaa aikuistumiseen? Lapsuudenkodista lähdön kulttuurisidonnaisuus Suomessa ja Espanjassa. Viitattu 11.10.2014 <http://ethesis.helsinki.fi/julkaisut/val/sosio/pg/salonen/tilaaaik.pdf>
- Särkiö, H. 2002. Tsemppiä nuori äiti! Tutkimus alle 18-vuotiaiden äitien voimavaroista. Pro gradu –tutkielma. Viitattu 30.1.2014 <https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/11549/hansarki.pdf?sequence=1>
- THL 2014. Kasvun kumppanit. Äitiys- ja lastenneuvola. Viitattu 18.10.2014 http://www.thl.fi/fi_FI/web/kasvunkumppanit-fi/palvelut/aitiys_ja_lastenneuvola.
- THL 2014. Lastensuojelun käsikirja. Neuvolatyö. Viitattu 18.10.2014 <http://www.thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/lastensuojelun-kasikirja/tyoprosessi/ehkaiseva-lastensuojelu/ehkaisevan-tyon-toteuttaminen/alle-kouluikäinen-lapsi-ja-ehkaiseva-tyo/neurolatyo>
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.
- Turun Tyttöjen Talo. 2014. Viitattu 10.10.2014 <http://www.mimmi.fi/>.
- Turunen, K. 2005. Ikävaiheiden kriisit. Jyväskylä: Atena Kustannus Oy.
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2014. Hyvä tieteellinen käytäntö. Viitattu 11.9.2014 <http://www.tenk.fi/fi/htk-ohje/hyva-tieteellinen-kaytanto>.
- Viljanen, T. 2010. ”Eniten mä pelkäsin et mä jään yksin”. Tutkimus sosiaalisen tuen tarpeesta äitiyden ensimmäisen vuoden aikana. Pro gradu –tutkielma. Sosiaalityön tutkimuksen laitos. Tampere: Tampereen yliopisto. Viitattu 15.10.2014 <https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/81874/gradu04516.pdf?sequence=1>
- Vuokola, T. 2011. Matkalla äidiksi elämänkulun eri vaiheissa: ensisynnyttäjien kokemuksia äitiyteen kasvamisesta. Pro gradu –tutkielma. Tampere: Tampereen yliopisto. Viitattu 15.10.2014 <http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/82820/gradu05298.pdf?sequence>

Vuori, E. & Gissler, M. 2013. Suomen virallinen tilasto - tilastoraportti. Perinataalitalasto – synnyttäjät, synnytykset ja vastasyntyneet 2012. Viitattu 2.10.2014 <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe201309276347>

Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto 2014. Litterointi. Viitattu 11.2.2014 http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L7_2_1.html

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
 Terveysala, Salo
 Ylhaistentie 2
 24130 SALO
 Puh. 010 5536100
 Fax. 010 5536179

ANOMUS OPINNÄYTETYÖN AINEISTON KOKOAMISEKSI

Tutkimuksen nimi	Vanhainen äitiys ja aikuistuminen
Tutkimusongelma	① Miten vanha äitiä tulevat nuoret ovat kokeneet aikuistumisen? ② Millaista tukea vanha äidiksi tulleet nuoret kokevat tarvitsevänsä aikuistumisessa?
Tutkimuksen kohde ja aineiston keruumenetelmä	Tutkimuksen kohteena ovat alle 22-vuotiaat nuoret äidit ja aineisto kerätään fokusryhmähaastattelun avulla.
Aineiston kokoamisajankohta	26. & 27. maaliskuuta 2014
Tutkimuksen arvioitu valmistumisajankohta	syksy 2014
Tutkimussuunnitelma hyväksytty	16/1/2014
Tutkimuksen ohjaajat	Jana Lehto puh. jana.lehto@turkuamk.fi Satu Halonen puh. satu.halonen@turkuamk.fi
Sitoudumme käyttämään kokoamaamme aineistoa tutkimusongelman puitteissa ja siten, että tutkimuksen kohteena olevien henkilöiden anonymiteetti säilyy.	
Tutkimuksen tekijät	terveydenhoitaja NHTHS11 (suuntautumisvaihtoehto) ryhmä
	Nina Ahtinen Saara Sykkö (nimi)
	Ilmarisentie 106 Untoiantie 20 B7 (osoite) RAIPINEN LITINKI
	050-5718061 044-5736976 (puhelinnumero)

Anomus käsitelty

14/2/2014

 lupa myönnetty lupa evätty, peruste

Allekirjoitus

Johanna Lehtimäki

Anomus ja tutkimussuunnitelma toimitetaan yhtenä kappaleena, josta toimeksiantaja lähettää kopiot yhdelle opiskelijalle, yhdelle ohjaavalle opettajalle ja kullekin työhön osallistuvalla toimipisteelle. Alkuperäinen jää toimeksiantajalla. Valmis työ toimitetaan toimeksiantajalle sovitulla tavalla.

**OPINNÄYTETYÖN
TOIMEKSIANTOSOPIMUS**

1

OPISKELIJAN TIEDOT

Nimi Nina Ahtinen & Saara Sykkö
 Osoite Kulu. Harjoitus 1 krs. 20500 / Ruuska
Saara Vinkkari 2A krs. 20500 Lohja
 Puhelin koti Nina: 0465918061 Puhelin työ Saara: 0445736976
 Sähköposti nina.ahinen@students.turkuamk.fi, saara.sykko@students.turkuamk.fi
 Koulutusohjelma Matematiikka / Terveystieteiden

OPINNÄYTETYÖ

Aihe/ työnimi

Tukia Tyttöjen talon muuten jättäen
naiveksi kammasta

Aikataulu

lokakuu 2019 - joulukuu 2019

TOIMEKSIANTAJA

Organisaatio Auralan Nuoret ry / Turun Tyttöjen Talo
 Työn ohjaaja / yhteyshenkilö Johanna Lehtimäki
 Osoite Yliopistonkatu 26 B 2. krs, 20500 Turku
 Puhelin 045-1257803 Sähköposti johanna.lehtimaki@nunn.fi

OHJAAVAN OPETTAJAN YHTEYSTIEDOT

Ohjaava opettaja Satu Halonen, Johanna Vähä
 Puhelin _____ Sähköposti satu.halonen@turkuamk.fi
johanna.vaha@turkuamk.fi

OPINNÄYTETYÖN TOIMEKSIANTOSOPIMUS

2

OPINNÄYTETYÖN SOPIMUSEHDOT*

OHJAUS JA VASTUUT

Vastuu opinnäytetyön tekemisestä ja tuloksista on opiskelijalla. Turun ammattikorkeakoulu vastaa opinnäytetyön ohjauksesta. Toimeksiantaja sitoutuu antamaan opiskelijan käyttöön kaikki opinnäytetyön tekemisessä tarvittavat tiedot ja aineistot sekä ohjaamaan opinnäytetyötä toimeksiantajorganisaation näkökulmasta.

OIKEUDET

Opinnäytetyön tekijänoikeus kuuluu tekijälle eli opiskelijalle. Tekijänoikeuden lisäksi myös muiden immateriaalioikeuksien osalta noudatetaan kulloinkin voimassa olevaa kyseessä olevaa oikeutta koskevaa lainsäädäntöä.

TYÖSUHDE JA KUSTANNUKSET

Mahdollisesta työsuhteesta, työstä maksettavasta palkki-osta ja työstä mahdollisesti aiheutuvien kustannusten korvaamisesta toimeksiantaja ja opinnäytetyön tekijä sopivat erikseen.

TULOSTEN JULKISTAMINEN JA LUOTTAMUKSELLISUUS

Opinnäytetyöstä laaditaan Turun ammattikorkeakoulun ohjeen mukainen kirjallinen raportti.

Kirjallinen raportti luovutetaan toimeksiantajalle ja asetetaan kirjaston kokoelmiin tai julkaistaan elektronisessa muodossa verkkokirjastossa.

Julkaistava opinnäytetyöraportti on laadittava niin, ettei se sisällä liike- tai ammattisalaisuuksia tai muita julkisuuslaissa (laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta) salassa pidettäväksi määrättyjä tietoja, vaan ne jätetään työn tausta-aineistoon. Opinnäytetyön arvioinnissa otetaan huomioon sekä julkaistava että salassa pidettävä osa.

Opinnäytetyön toimeksiantaja ja opiskelija sitoutuvat pitämään salassa kaikki opinnäytetyön tekemisessä ja sitä edeltävissä tai sen jälkeisissä neuvotteluissa esiin tulevat luottamukselliset tiedot ja asiakirjat.

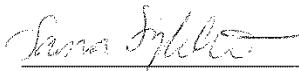

Toimeksiantajan edustajalle varataan mahdollisuus tutustua opinnäytetyöraporttiin viimeistään neljätoista (14) päivää ennen aiottua julkaisemista. Toimeksiantaja antaa työstä ennen edellä mainittua julkaisemisajankohtaa lausunnon, jossa voidaan määritellä opinnäytetyöraporttiin mahdollisesti sisältyvät liike- tai ammattisalaisuudet, joita ei julkaista.

Mitä liike- tai ammattisalaisuuksiin liittyviä asioita ei esitetä opinnäytetyöraportissa?

OLEMME YHTEISESTI SOPINEET OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUKSESTA YLLÄ ESITETYLLE TAVALLA

10/1/2014

10/1/2014

Opiskelija

Toimeksiantaja

LIITE : OPINNÄYTETYÖSUUNNITELMA

* Turun ammattikorkeakoulun toiminnan yhtiöittämistä vuoden 2014 alusta valmistellaan. Osakeyhtiön toiminnan alettua tämä sopimus siirtyy Turun AMK:n toiminnan vastaanottavalle yhtiölle.

Turun ammattikorkeakoulu
Joukahaisenkatu 3 A, 20520 Turku
puh. 02 263 350 faksi 02 2633 5791
posti etunimi.sukunimi@turkuamk.fi

Fokusryhmähaastattelu, 26.3 ja 27.3.

1. Aikuisuuden määritelmä nuoren näkökulmasta

MILLAINEN ON AIKUINEN?

MITEN MÄÄRITTELSIT AIKUISUUDEN?

KOETKO OLEVASI AIKUINEN VAI NUORI VAI JOTAIN MUUTA?

(KOETKO OLEVASI NUORUUDEN JA AIKUISUUDEN RISTIPAINEESSA?)

2. Nuoren kokemukset itsestään ja elämästään ennen äitiyttä

MILLAINEN OLIT ENNEN ÄITIYTTÄ?

MITEN OLET MUUTTUNUT ÄITIYDEN MYÖTÄ?

3. Aikuistuminen

MILLAISEKSI KOET SUHTEESI VANHEMPIISI?

ONKO VARHAINEN ÄITIYS VAIKUTTANUT ITSENÄISTYMISEESI
LAPSUUDENPERHEESTÄ?

MILLAISEKSI OLET KOKENUT TALOUDELLISEN ITSENÄISTY-
MISEN NUORENÄ ÄITINÄ?

MITEN SUHTAUDUT OMAAN MUUTTUVAAN MINÄKUVAASI? (Fyysinen
kehitys, naiseksi kasvaminen, arvomaailma, moraali..)

KOETKO, ETTÄ MINÄKUVAN MUUTOS OLISI OLLUT ERILAINEN ILMAN
ÄITIYTTÄ?

MILLAINEN ON SUHDE KAVEREIHISI? VAIKUTTAAKO VARHAINEN ÄI-
TIYS KAVERISUHTEISIISI?

MITEN KOET VARHAISEN ÄITIYDEN VAIKUTTANEEN AIKUISTUMISEESI?

4. Varhaisen äitiyden tuomat haasteet nuoren elämässä

ONKO VARHAINEN ÄITIYS TUONUT HAASTEITA ELÄMÄÄSI? MILLAISIA?

MITEN KOET VARHAISEN ÄITIYDEN TUOMAN VASTUUN?

MITEN KOET, ETTÄ SINUUN KOHDISTUNEET ODOTUKSET OVAT MUUTTUNEET ÄITIYDEN MYÖTÄ?

KOETKO EROAVASI LAPSETTOMISTA NUORISTA? MITEN?

SUHTAUDUTAANKO SINUUN ERI TAVALLA KUIN LAPSETTOMAAN NUOREEN? MITEN?

5. Tulevaisuuden suunnitelmat

MILLAISENA NÄET TULEVAISUUTESI?

OVATKO TULEVAISUUDEN SUUNNITELMASI MUUTTUNEET ÄITIYDEN MYÖTÄ?

6. Saatu tuki

MILLAISTA TUKEA AIKUISTUMISEEN LIITTYEN SAAT/OLET SAANUT?

KENELTÄ KOET SAAVASI/SAANEESI TUKEA?

MITEN ITSE TUKISIT MUITA NUORIA ÄITEJÄ?

7. Tuen tarve

MILLAISTA TUKEA KAIPASIT/OLISIT KAIVANNUT NUORENA ÄITINÄ AIKUISTUMISESSASI?

KENELTÄ/MILTÄ TAHOLTA TUKEA KAIPASIT/OLISIT NUORENA ÄITINÄ KAIVANNUT?

Hei Sinä nuori äiti!

Olemme terveydenhoitajaopiskelijoita Turun ammattikorkeakoulusta, Salon kampukselta. Teemme opinnäytetyötä aiheesta Varhainen äitiys ja aikuistuminen.

Tutkimuksemme tarkoituksena on selvittää varhain äideiksi tulleiden nuorten kokemuksia aikuistumisesta ja siihen liittyvistä tuen tarpeista. Tutkimuksen tavoitteena on tuottaa tietoa, jota voi hyödyntää nuorten äitien aikuistumisen tukemisessa.

Tutkimusaineistoa aiheesta olisi tarkoitus kerätä haastattelemalla. **Toivomme, että saamme Teidät, varhaisen äitiyden asiantuntijat, osallistumaan tutkimukseemme!**

Haastattelu tehdään yhden ryhmänne tapaamiskerran aikana ja se toteutetaan ryhmähaastatteluna keskustellen aiheesta. Osallistuminen tutkimukseen on täysin vapaaehtoista ja voit keskeyttää osallistumisesi siihen milloin tahansa. Voit myös jättää osallistumatta keskusteluteemoihin, joihin et halua antaa tietoa. Tutkimusaineistoa käsitellään opinnäytetyössämme nimettömänä.

Tule mukaan haastatteluryhmään keskustelemaan ja ole osana tutkimusta, jonka avulla tulevien nuorten äitien on mahdollista saada entistä parempaa tukea matkallaan nuoresta aikuiseksi!

Ilmoitathan ryhmänne ohjaajalle, mikäli et halua osallistua tutkimukseemme. Lisätietoa haastattelusta voit kysyä sähköpostitse osoitteesta: saa-ra.sykko@students.turkuamk.fi.

Ystävällisin terveisin,

Nina Ahtinen & Saara Sykkö

ALKUPERÄINEN ILMAISU	PELKISTETTY ILMAISU	ALALUOKKA	YLÄLUOKKA	PÄÄLUOKKA
<p><i>"nuori aikuinen"</i></p> <p><i>"- - voi nuoriki olla aikuinen."</i></p> <p><i>"Ehkä enemmän nuori."</i></p> <p><i>"- - jos mä oon ilman lasta, niin kyl mä sillon oon nuori, mut jos mä oon niinku mun lapsen kaa, niin kyl mä sit oon aikuinen."</i></p> <p><i>"- - tullu viel enemmän just niinku aikuisemmaks."</i></p> <p><i>"- - nyt on semmonen olo et mä oon aikuinen."</i></p> <p><i>"- - ei ollu kokonaan aikuinen ja sit se tuli vast sitä myöden ku sain lapsen - - asettu sellatti aloilleen - -"</i></p> <p><i>"Kyl just lapsen myötä huomaa, et tulee aikuisemmaks - -"</i></p>	<p>Nuori aikuinen</p> <p>Aikuinen</p> <p>Nuori</p> <p>Nuori ilman lasta</p> <p>Aikuinen lapsen kanssa</p> <p>Aikuiseksi kasvaminen</p> <p>Aikuistuminen varhaisen äitiyden myötä</p> <p>Lapsen vaikutus aikuistumiseen</p>	<p>Nuorena aikuisena oleminen</p> <p>Varhaisen äitiyden vaikutus aikuistumiseen</p>	<p>Aikuisidentiteetin kehittyminen</p>	<p>VARHAIN ÄIDIKSI TULLEIDEN NUORTEN KOKEMUKSET AIKUISTUMISESTA</p>

ALKUPERÄINEN ILMAISU	PELKISTETTY ILMAISU	ALALUOKKA	YLÄLUOKKA	PÄÄLUOKKA
<p>"- - olin ainakin tosi menevä - -"</p> <p>"- - mul oli kans tosi villi elämä niinku ennen raskautta- -"</p> <p>"- - mä olin kans sellanen tosi äkkipikainen- -"</p> <p>"- - oon muuttunu niinku ite ihan hirveesti siit mitä mä oon ollu."</p> <p>"- - kyl se sit niinku muuttu - - et ei sit enää lähtenykää"</p> <p>"- - oon niinku rauhoittunu paljo - -"</p> <p>"- - kärsivällisyys on ainaki lisääntyny."</p> <p>"- - ihminen pystyy mihin vaan."</p> <p>"- - mä oon löytäny oikeen sellasen selviytyjän ittestäni."</p> <p>"- - ku mä oon ollu hirveen semmonen ehkä minäminäpersoona ennen äitiyttä, ni nyt sit se minä onki tuolla."</p> <p>"- - mä osaan ainaki tapella paljon paremmin nykyään tai osaan ilmaista oman mielipiteeni - -"</p>	<p>Menevänä oleminen</p> <p>Villi elämä ennen raskautta</p> <p>Äkkipikaisuus</p> <p>Oma muutos äidiksi tulon myötä</p> <p>Rauhoittuminen</p> <p>Kärsivällisyyden lisääntyminen</p> <p>Itseluottamuksen vahvistuminen</p> <p>Itsekeskeisyyden muuttuminen lapsikeskeisyydeksi</p> <p>Riitelyn oppiminen</p> <p>Itseilmaisun kehittyminen</p>	<p>Psykososiaalinen muutos äitiyden myötä</p>	<p>Aikuisidentiteetin kehittyminen</p>	<p>VARHAIN ÄIDIKSI TULLEIDEN NUORTEN KOKEMUKSET AIKUISTUMISESTA</p>

ALKUPERÄINEN ILMAISU	PELKISTETTY ILMAISU	ALALUOKKA	YLÄLUOKKA	PÄÄLUOKKA
<p><i>" - - luonnollisesti niinku tapahtunu niinku kasvu - -"</i></p> <p><i>" - - jotkut kaverit on paljon lapsellisempii."</i></p> <p><i>" - - henkisellä tasolla lapsellisempii ku ite."</i></p> <p><i>" - - mul oli välil just sellanen olo et oon joku mamma siel muitten joukos - -"</i></p> <p><i>" - - ei ota asioi enää niin itsestäänselvyytenä."</i></p> <p><i>" - - arvomaailma on muuttunu iha erilaiseks."</i></p> <p><i>" - - me ollaan kasvettu ihan kauheesti - - ihmisinä ja kunnioittamaan eri asioi - -"</i></p> <p><i>" - - ollaan - - huomattu se et se raha on meille se viimeinen asia joka tuo sen onnen."</i></p>	<p>Luonnollisesti tapahtunut kasvu</p> <p>Kavereiden lapsellisuus henkisellä tasolla</p> <p>Oma henkinen kypsyys muihin verrattuna</p> <p>Asioiden itsestäänselvyytenä pitämättömyys</p> <p>Arvomaailman muutos</p> <p>Ihmisenä kasvaminen</p> <p>Asioiden kunnioittaminen</p> <p>Ymmärrys rahan merkitysettömyydestä onneen</p>	<p>Psykososiaalinen muutos äitiyden myötä</p>	<p>Aikuisidentiteetin kehittyminen</p>	<p>VARHAIN ÄIDIKSI TULLEIDEN NUORTEN KOKEMUKSET AIKUISTUMISESTA</p>

<p><i>"- - käyny niin luonnollisesti."</i></p> <p><i>"- - sit ku mun imetys loppuja noi rinnat lörpähti ni kyl mä sit itkin."</i></p> <p><i>"Mä tykkäsin mun raskauden aikasest vartalost ja muutenkin ittestäni - -"</i></p> <p><i>"- - raskaana mä en valittanu varmaan kertaakaan - -"</i></p> <p><i>"- - kaikkein vaikeinta et ku ei oo palautukaan niin nopeesti ku odotti."</i></p> <p><i>"- - tuli ainakin alkuun ainakin tosi paljon järkytyksenä se et niinku, ettei palaudukaan."</i></p> <p><i>"Mä en tiä mitä mä teen itelleni ku tää muksu on pihalla - -"</i></p> <p><i>"- - mul on hirveet arvet tullu - -"</i></p> <p><i>"- - nyt mä en taas oikeen pysty kattoo peiliin - -"</i></p> <p><i>"Nyt oon masentunu vartaloon."</i></p> <p><i>"Mä olin ennen raskautta - - tosi tarkka niinku mun painosta."</i></p> <p><i>"- - en mä vieläkään oo sit tyytyväinen kumminkaa - -"</i></p> <p><i>"- - mä en oo koskaan tykänny mun vartalosta - -"</i></p> <p><i>"- - mua niin paljon pelottaa et must niinku jää yli 90 kilonen sumopainija."</i></p>	<p>Muutosten luonnollisuus Rintojen muuttumisen sureminen</p> <p>Raskaudenaikaisesta vartalosta pitäminen</p> <p>Raskausaikana valittamatta jättäminen</p> <p>Vaikeus suhtautua raskaudesta palautumisen hitauteen</p> <p>Raskaudesta palautumattomuuden aiheuttama järkytys</p> <p>Raskaudenjälkeisen vartalon pohtiminen</p> <p>Raskausarpien tuleminen</p> <p>Peiliin katsomisen vaikeus</p> <p>Omasta vartalosta masentuminen</p> <p>Painontarkkailu</p> <p>Tyytymättömyys omaan vartaloon</p> <p>Ylipainon pelkääminen</p>	<p>Raskauden myötä tapahtuneet fyysiset muutokset</p>	<p>Aikuisidentiteetin kehittyminen</p>	<p>VARHAIN ÄIDIKSI TULLEIDEN NUORTEN KOKEMUKSET AIKUISTUMISESTA</p>
--	---	---	--	--

ALKUPERÄINEN ILMAISU	PELKISTETTY ILMAISU	ALALUOKKA	YLÄLUOKKA	PÄÄLUOKKA
<p><i>"- - oppinu ottaa sitä vastuuta ihan eri tavalla."</i></p> <p><i>"- - oppinu ottaa vastuuta vähän enemmän."</i></p> <p><i>"- - on just vastuuntunto- sempi - -"</i></p> <p><i>"- - miettiiki asioit järjel."</i></p> <p><i>"- - mä sain skarpattuu ennen viel ku mä tiesin et mä oon raskaana ja sit must tuli yhtäkkii sellane parempi."</i></p> <p><i>"- - sain just ennen ku sain tietää et oon raskaana nitteäni niskast kii."</i></p> <p><i>"Se on yllättävän helppoo -"</i></p> <p><i>"Kyl se tulee aika luonnostaan - -"</i></p> <p><i>"Alkuun se oli pelottavaa, mut nyt ei enää."</i></p>	<p>Vastuunoton oppiminen</p> <p>Vastuuntuntoisuus</p> <p>Järjellä ajattelevinen</p> <p>Vastuun kantaminen omasta tulevaisuudesta ennen raskautta</p> <p>Helppous</p> <p>Luonnollisuus</p> <p>Pelottavuus</p>	<p>Aikuistumisen vaatimat muutokset</p>	<p>Aikuisidentiteetin kehittyminen</p>	<p>VARHAIN ÄIDIKSI TULLEIDEN NUORTEN KOKEMUKSET AIKUISTUMISESTA</p>

ALKUPERÄINEN ILMAISU	PELKISTETTY ILMAISU	ALALUOKKA	YLÄLUOKKA	PÄÄLUOKKA
<p><i>"Mul jäi niinku kouluki kesken - -"</i></p> <p><i>" - - periaattees mun pitäis nyt hakee kouluihi - -"</i></p> <p><i>"Mä hain nyt kouluun - - halusin niinku omal alal kouluttautuu enemmän - -"</i></p> <p><i>"Mul tuli nyt toi humanististen tieteiden kandidaatti valmiiks - -"</i></p> <p><i>" - - mietityttää se, et sit ku mä tiedän et mitä mä haluaisin sit viel opiskella ni sellai et miten sit niinku järjestää sen lapsen kanssa."</i></p> <p><i>" - - haluaisin ite kouluttautuu uudestaan - -"</i></p> <p><i>" - - eks sä oo vähän liian nuori saamaan lasta - -"</i></p> <p><i>" - - mun nuoruutta painotetaan - -"</i></p> <p><i>" - - tekis mieli niinku sanoo et oon myöskin äiti vaik mä</i></p>	<p>Koulun kesken jääminen</p> <p>Kouluun hakeminen</p> <p>Lisäkoulutuksen hankkiminen</p> <p>Tutkinnon suorittaminen</p> <p>Opiskelun ja perhe-elämän yhdistämisen pohtiminen</p> <p>Uudelleenkouluttautuminen</p> <p>Liian nuori äitiyteen</p> <p>Nuoruuden painottaminen</p> <p>Äiti nuoresta iästä huolimatta</p>	<p>Kouluttautuminen äitiyden ohella</p> <p>Ulkopuolisten suhtautuminen nuoreen äitiin</p>	<p>Aikuisidentiteetin kehittyminen</p>	<p>VARHAIN ÄIDIKSI TULLEIDEN NUORTEN KOKEMUKSET AIKUISTUMISESTA</p>

<p><i>näyttäisinkö kuin nuorelt.”</i> <i>”- - mä mietin hirveesti et miten ihmiset näkee meidät niinku perheenä.”</i> <i>”- - ettei pitäis ajatella mitä muut ajattelee mut väkisin sitä vähän.”</i></p>	<p>Muiden näkemysten pohtiminen</p> <p>Muiden mielipiteistä välittäminen</p>	<p>Ulkopuolisten suhtautuminen nuoreen äitiin</p>	<p>Aikuisidentiteetin kehittyminen</p>	
--	--	---	--	--

ALKUPERÄINEN ILMAISU	PELKISTETTY ILMAISU	ALALUOKKA	YLÄLUOKKA	PÄÄLUOKKA
<p><i>" - - tunnen itsenäistyneeni jo ennen lasta."</i></p> <p><i>" - - mä muutin niin aikasin - -"</i></p> <p><i>"Mä asuin vuoden jo pois kotoo ennen ku mä tulin raskaaks."</i></p> <p><i>"Mä menin niinku meijän lapsuudenkodist tollaseen perhekotiin hetkeks ja sit sitä kautta muutin omille-ni."</i></p> <p><i>" - - nyt ne on sit oppinu luottamaan siihe et mä pärjäänki."</i></p> <p><i>" - - ne on varmaan toden-nu et kyl ne varmaan pär-jää."</i></p> <p><i>"Siis joka päivä mä puhun niinku mun vanhempien kaa - -"</i></p> <p><i>" - - silleen lähentynyt et nähdään useemmin ja soit-tellaan useemmin."</i></p> <p><i>" - - meist on tullu läheisem-pii kyl mun äidin kanssa."</i></p> <p><i>" - - meil on kyl parantunu välit tosi hyvin - -"</i></p>	<p>Itsenäinen elämä</p> <p>Muutto aikaisin lapsuuden-kodista</p> <p>Muutto lapsuudenkodista ennen raskautta</p> <p>Muutto lapsuudenkodista perhekotiin</p> <p>Muutto omaan asuntoon</p> <p>Vanhempien luottamus nuoren äidin pärjäämiseen</p> <p>Päivittäinen yhteydenpito vanhempiin</p> <p>Välien lähentyminen vanhempiin</p> <p>Välien parantuminen vanhempiin</p>	<p>Vanhemmista irtaantuminen</p> <p>Muuttunut suhde vanhempiin</p>	<p>Itsenäistyminen</p>	<p>VARHAIN ÄIDIKSI TULLEI-DEN NUORTEN KOKEMUK-SET AIKUISTUMISESTA</p>

ALKUPERÄINEN ILMAISU	PELKISTETTY ILMAISU	ALALUOKKA	YLÄLUOKKA	PÄÄLUOKKA
<p><i>"Oli se paljon parempi taloudellinen tilanne ennen lasta - - silloin oli taloudellisesti itsenäinen - -"</i></p> <p><i>"Mun mielest me ollaan itsenäisiä - -"</i></p> <p><i>"Onhan se sillee ettei oo vanhempien rahal."</i></p> <p><i>"- - oon aina hoitanu omat raha-asiani - -"</i></p> <p><i>"- - pitämään omist raha-asioistaan huolta."</i></p> <p><i>"Kyl me mun mielest aina pärjätään - -"</i></p> <p><i>"Kyl noiki nyt aina ostelee meil kaikkee mut ei me ikinä niinku pyydetä mitään - -"</i></p> <p><i>"- - vaik niinku vanhemmat halusiki auttaa, ni mä en jotenki enää haluu - -"</i></p> <p><i>"- - äitiyden myötä on tullu se et ei niinku helposti soita vanhemmille et lainaaks rahaa tai mitään."</i></p>	<p>Parempi taloudellinen tilanne ennen lasta</p> <p>Taloudellisesti itsenäinen ennen lasta</p> <p>Taloudellisesti itsenäinen</p> <p>Ilman vanhempien taloudellista tukea</p> <p>Omista raha-asioista huolehtiminen</p> <p>Taloudellisesti pärjääminen</p> <p>Taloudellisen avun vastaanottaminen</p> <p>Taloudellisen avun pyytämättä jättäminen</p> <p>Halu olla taloudellisesti riippumaton</p>	<p>Vastuu taloudellisista seikoista</p> <p>Suhtautuminen vanhempien tarjoamaan taloudelliseen apuun</p>	<p>Taloudellinen itsenäisyys</p>	<p>VARHAIN ÄIDIKSI TULLEIDEN NUORTEN KOKEMUKSET AIKUISTUMISESTA</p>

ALKUPERÄINEN ILMAISU	PELKISTETTY ILMAISU	ALALUOKKA	YLÄLUOKKA	PÄÄLUOKKA
<p>" - - mul on hävinny kaikki tollaset kaverit, mul ei oo enää muita ku äitikavereit."</p> <p>" - - ne bilekaverit on lähteny ja ne oikeet kaverit on jääny - -"</p> <p>" - - kyl on mullakin niit kavereit mitkä lähti - -"</p> <p>" - - oli vähän pettyny siihen et ku ei ne sit vanhat kaverit pitänykään yhteyttä."</p> <p>" - - ne ei niin paljoo pidä yhteyttä kun ennen."</p> <p>" - - mul ainaki on pysyny samat kaverit mut niit ei nää silleen niin paljon."</p> <p>" - - äitiyden myötä tietty tutustunu toisiin äiteihi."</p> <p>" - - ne ihmiset ketkä on mun elämäs ni ne on niinku tosi ystäviä."</p> <p>" - - huomaa et ketkä ihan oikeesti sit on ystäviä ja ketkä ei."</p>	<p>Kavereiden häviäminen</p> <p>Kavereiden jakautuminen</p> <p>Kavereiden lähteminen</p> <p>Pettymyksen tunne kavereiden yhteydenpidon vähenemiseen</p> <p>Yhteydenpidon väheneminen kavereiden kanssa</p> <p>Uudet ystävyysuhteet</p> <p>Todelliset ystävät</p> <p>Oikeat ystävät</p>	<p>Varhaisen äitiyden vaikutus kavereiden yhteydenpidon vähenemiseen</p> <p>Varhaisen äitiyden vaikutus uusien ystävyysuhteiden luomiseen</p> <p>Tunne todellisesta ystävydestä</p>	<p>Muuttuneet ystävyysuhteet</p>	<p>VARHAIN ÄIDIKSI TULLEIDEN NUORTEN KOKEMUKSET AIKUISTUMISESTA</p>

<i>"- - sit vaan on niinku ta- junnu et ne ei mitään kave- rei oo." "- - kyl ne niinku tosi ystä- vät on pysyny koko ajan."</i>	Ymmärrys todellisesta kaveruudesta Ystävien pysyvyys	Tunne todellisesta ystävyydestä	Muuttuneet ystävyyssuhteet	
---	--	------------------------------------	-------------------------------	--

ALKUPERÄINEN ILMAISU	PELKISTETTY ILMAISU	ALALUOKKA	YLÄLUOKKA	PÄÄLUOKKA
<p><i>"On mun vanhemmat ainaki tukenu - -"</i></p> <p><i>"- - kyl mun vanhemmat niinku on ollu paikalla."</i></p> <p><i>"- - jos tulee jotain niinku semmost vastaan mitä ei oo ennen tullu niinku täs aikuistuesssa - - soitan äitil aina."</i></p> <p><i>"Ja sit isommat sisarukset - -"</i></p> <p><i>"Vertastuki on ihan parasta"</i></p> <p><i>"Vertaistuki on niinku kaikkein tärkeintä."</i></p> <p><i>"- - kaikkein tärkeint et on muitaki jotka on samas elämäntilantees."</i></p> <p><i>"- - se ylipäättään lohduttaa nähdä et muut on sillee samas tilantees - -"</i></p> <p><i>"- - kaikkein parasta ku saa jollekin muulle puhua ku sille miehelle."</i></p> <p><i>"Parast tukee saa niinku toisilt äideilt."</i></p>	<p>Vanhemmat tukena</p> <p>Uusissa tilanteissa vanhemman puoleen kääntyminen</p> <p>Sisarukset</p> <p>Vertaistuen parhaus</p> <p>Vertaistuen tärkeys</p> <p>Samassa elämäntilanteessa olevien kohtaamisen tärkeys</p> <p>Samassa elämäntilanteessa olevien näkemisen lohduttava vaikutus</p> <p>Keskustelu muiden kuin oman miehen kanssa</p> <p>Toisten äitien antaman tuen parhaus</p>	<p>Perheen antama tuki</p> <p>Vertaistuki</p>	<p>Aikuistumiseen saatu tuki</p>	<p>VARHAIN ÄIDIKSI TULLEIDEN NUORTEN KOKEMUKSET SAADUSTA TUESTA JA TUEN TARPEESTA AIKUISTUMISESSA</p>

<p><i>"- - työstäki ja työpaikalt ja työssäkäymisestä - -"</i> <i>"- - se on opettanu mut niinku aikuistumaan kans et mä oon käyny töis."</i></p>	<p>Työnteko</p> <p>Työn merkitys aikuisuuteen oppimisessa</p>	<p>Työn antama tuki</p>	<p>Aikuistumiseen saatu tuki</p>	
--	---	-------------------------	----------------------------------	--

ALKUPERÄINEN ILMAISU	PELKISTETTY ILMAISU	ALALUOKKA	YLÄLUOKKA	PÄÄLUOKKA
<p>”- - ei mun mielest niinku kerrottu niin paljoo niist fyysisist muutoksist - -”</p> <p>”- - siihen äitiyteen et oltais kerrottu asioist enemmän.”</p> <p>”- - ja sit just siit raskaudesta - -”</p> <p>”Mä oisin halunnu tietää enemmän imetyksestä - -”</p> <p>”- - niinku annetaan sellast konkreettista niinku neuvoo siihen ongelmaan - -”</p> <p>”- - sellast konkreettist.”</p> <p>”Kertois konkreettisesti millasta se on.”</p> <p>”- - et mihin niinku hakeutuu jos tulee eri niit tilantei.”</p> <p>”Kukaan ei sanonu ja mist mä oisin sen tienny.”</p> <p>”No kyl parisuhdekin vaatii ihan hirveesti - -”</p> <p>”Kyl meillä ainaki on ollu välil tosi vaikeeta - -”</p> <p>”Kriisit - - niitä pitäis käydä neuvolassaki mun mielest</p>	<p>Tiedonannon puutteellisuus raskauden aikaisista fyysisistä muutoksista</p> <p>Tiedonannon puutteellisuus äitiydestä</p> <p>Tiedonannon puutteellisuus raskaudesta</p> <p>Tiedonannon puutteellisuus imetyksestä</p> <p>Konkreettinen ohjaus</p> <p>Tietoa apua tarjoavista tahoista</p> <p>Tiedon puute</p> <p>Parisuhteen vaatimukset</p> <p>Vaikeudet</p> <p>Parisuhdekriisien läpikäyminen neuvolassa</p>	<p>Tiedon ja ohjauksen tarve äitiyden tuomaan elämänmuutokseen</p> <p>Parisuhteen vaikeudet</p>	<p>Aikuistumiseen tarvittava tiedollinen ja sosiaalinen tuki</p>	<p>VARHAIN ÄIDIKSI TULLEIDEN NUORTEN KOKEMUKSET SAADUSTA TUESTA JA TUEN TARPEESTA AIKUISTUMISESSA</p>

<p><i>läpitte vanhempien kans - -</i> <i>”</i> <i>”- - tuli niinku riitaa kaikesta - -”</i> <i>”Et niihin osais varautuu, et niit tulee.”</i></p>	<p>Riitely Vaikeuksiin varautuminen</p>	<p>Parisuhteen vaikeudet</p>	<p>Aikuistumiseen tarvittava tiedollinen ja sosiaalinen tuki</p>	
--	--	------------------------------	--	--

ALKUPERÄINEN ILMAISU	PELKISTETTY ILMAISU	ALALUOKKA	YLÄLUOKKA	PÄÄLUOKKA
<p><i>"Mun mielest tällasii ryhmii voi olla enemmän."</i></p> <p><i>"Sit vois olla enemmän ryhmii myös just pelkästään raskaanaoleville."</i></p> <p><i>"- - mä en saanu siitä siis neuvolast mitään niinku tukee siihe."</i></p> <p><i>"Eikä sit niinku oo neuvolast neuvottu - -"</i></p> <p><i>"- - ei puhuttu mitään neuvolas."</i></p> <p><i>"Mä olin pettyny kyl siihen neuvolas."</i></p> <p><i>"Neuvola on mun mielest ainaki ihan turha paikka."</i></p> <p><i>"Ois ihan kiva et ne vois neuvolas sanoo tämmösistä ryhmistä - -"</i></p> <p><i>"- - uskaltaa pyytää apua."</i></p> <p><i>"Ja uskaltaa kysyä - -"</i></p>	<p>Ryhmätoimintaa nykyistä enemmän</p> <p>Ryhmätoiminta raskaana oleville</p> <p>Neuvolasta saadun tuen puute</p> <p>Neuvolan puutteellinen tiedonanto</p> <p>Pettymys neuvolaan kohtaan</p> <p>Kokemus neuvolasta turhana paikkana</p> <p>Neuvolan puutteellinen informointi äiti-ryhmistä</p> <p>Avun pyytäminen</p> <p>Uskallus kysyä</p>	<p>Ryhmätoiminta</p> <p>Neuvolan puutteellinen tuki</p> <p>Rohkeus kysyä ja pyytää apua</p>	<p>Aikuistumiseen tarvittava tiedollinen ja sosiaalinen tuki</p>	<p>VARHAIN ÄIDIKSI TULLEIDEN NUORTEN KOKEMUKSET SAADUSTA TUESTA JA TUEN TARPEESTA AIKUISTUMISESSA</p>

Kehittämistyö (AMK)
Hoitotyön koulutusohjelma
Terveystenhoitotyö
2015

Nina Ahtinen & Saara Sykkö

VARHAINEN ÄITIYS – VAIHTOEHTOINEN TIE AIKUISUUTEEN

- Odottajien työpaja

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Varhainen äitiys – vaihtoehtoinen tie aikuisuuteen

Nuoruusiässä ihmisen tulee ikään kuin oppia elämään uudestaan. Nuori kohtaa haasteita, joista selviytyminen mahdollistaa yksilön kehittymisen ja siirtymisen seuraavaan elämänvaiheeseen, aikuisuuteen. Kun aikuistuva nuori kasvaa samanaikaisesti vanhemmuuteen, tuo se jo muutenkin horjuvaan kehitysvaiheeseen lisähaasteita. Varhainen äitiys muokkaa väistämättä aikuistumisprosessia ainakin vauhdittamalla sitä. Mutta miten varhain äidiksi tulleet nuoret aikuistumisen kokevat ja kuinka heitä voisi tässä haastavassa vaiheessa tukea? Aiempaa tutkimustietoa tähän kysymykseen on saatavilla suhteellisen vähän, sillä nuoren äidin aikuistuminen on usein jäänyt äitiyden tarkastelemisen varjoon.

Turun ammattikorkeakoulussa joulukuussa 2014 valmistuneen opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää varhain äideiksi tulleiden nuorten kokemuksia aikuistumisesta, aikuistumiseen saadusta tuesta ja siihen liittyvistä tuen tarpeista. Tutkimuksen tavoitteena oli tuottaa tietoa, jota voi hyödyntää nuorten äitien aikuistumisen tukemisessa. Tutkimus toteutettiin fokusryhmähaastattelun avulla 18–23-vuotiaana äidiksi tulleille Turun Tyttöjen Talon äitiryhmissä käyville nuorille äideille (n=7). Aineisto analysoitiin aineistolähtöisen sisällönanalyysin avulla.

Toiveissa tiedonsaantia ja konkreettista ohjausta

Tutkimukseen osallistuneiden äitien mukaan aikuistuminen koostui aikuisidentiteetin kehittämisestä, itsenäistymisestä, taloudellisesta itsenäisyydestä sekä muuttuneista ystävyys-suhteista. Aikuistuminen oli heillä alkanut jo ennen tietoa raskaudesta mutta varsinaisen aikuistumisen koettiin tapahtuneen äitiyden myötä. Nuoret äidit kokivat äitiyden nopeuttaneen aikuistumisprosessia. Tukea aikuistumiseen äidit saivat perheeltään, työstä sekä muilta nuorilta äideiltä ja merkittävimmäksi tukimuodoksi äidit nimesivät vertaistuen. Äidit olisivat kaivanneet lisää tietoa ja konkreettista ohjausta raskaudesta, raskauden aikaisista fyysisistä muutoksista, imetyksestä sekä äitiydestä itsessään. Lisäksi tukea olisi kaivattu parisuhteen vaikeuksiin. Neuvolan antamaan tukeen äidit olivat pettyneitä.

Odottajien työpaja

Nuorten äitien ja heidän puolisoitensa tukemiseksi päätettiin järjestää nuorille lasta odottaville pariskunnille suunnattu työpaja. Työpaja suunniteltiin neuvolan antaman perhevalmennuksen tueksi, ei poissulkemaan sitä. Työpajasta vietiin mainosjulisteet Turun ja sen ympäristökuntien neuvoloihin sekä Turun yliopistollisen sairaalan äitiyspoliklinikalle. Lisäksi työpajaa mainostettiin facebookissa suljetussa Nuoret äidit Turku –ryhmässä. Nuorten äitien tavoittaminen ja työpajaan osallistuminen osoittautuivat haasteellisiksi mainosten laajasta levityksestä huolimatta. Ilmoittautumisia saatiin viisi, mutta lopulta työpajaan osallistui kaksi nuorta odottajaa.

Työpaja järjestettiin kahtena peräkkäisenä päivänä Turun Tyttöjen Talolla. Työpajassa käsiteltävät aiheet valikoituivat opinnäytetyön tutkimustulosten perusteella. Ensimmäisen päivän aiheina olivat raskausaika, synnytys ja imetys. Toisena päivänä käsittelyssä olivat vanhemmuus, parisuhde ja vauvan hoito. Lisäksi nuorille odottajille annettiin tietoa erilaisista tukitahoista, joiden puoleen voi kääntyä apua tarvitessaan. Työpajan toteutuksessa pyrittiin vastavuoroisuuteen osallistuneiden kanssa. Eri aihealueita käsiteltiin diaesitysten, videoiden ja käytännön harjoitteiden avulla. Saadun palautteen mukaan työpaja käsitteli aiheita laajasti ja monipuolisesti. Nuoret äidit kokivat hyötynsä työpajasta ja uskoivat sen mahdollisuuksiin tukea aikuisuuden kynnyksellä olevaa nuorta äitiä.

Suunnattuja palveluja ja eri tahojen yhteistyötä

Kuinka sitten nuoria äitejä voisi tulevaisuudessa tukea entistä paremmin sekä aikuistuvina nuorina että tulevana vanhempina? Nuorille vanhemmille tulisi tarjota enemmän heille kohdennettuja palveluja, kuten esimerkiksi työpajan kaltaista nuorille vanhemmille suunnattua perhevalmennusta sekä monipuolista ryhmätoimintaa. Tällöin heille olisi terveydenalan ammattilaisen näkökulmasta helpompaa tarjota tarvittavaa tietoa ja tukea, ja se mahdollistaisi samalla vertaistuen saannin. Tukea tarvitsevia nuoria odottajia on kuitenkin ilmeisen vaikea tavoittaa. Tilastojen mukaan valtaosa heistäkin käyttää neuvolan

palveluja, joten neuvolalla voisi siis olla merkittävä asema tukea tarjoavien tahojen hyödynnettävyydessä. Neuvolan yhteistyötä eri tukitahojen kanssa olisikin tarpeen kehittää, jotta eri tukimuotoja voitaisiin yhdistää ja ne yhdessä voisivat muodostaa vahvan ja monipuolisen tuen.

LÄHTEET

Ahtinen, N. & Sykkö, S. 2015. Aikuistuminen ja varhainen äitiys. Opinnäytetyö. Turku: Turun ammattikorkeakoulu.

Dunderfelt, T. 2011. Elämänkaaripsykologia. 14. painos. Helsinki: WSOYpro Oy.

THL 2014. Kasvun kumppanit. Äitiysneuvola. Viitattu 25.3.2015
https://www.thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/peruspalvelut/aitiys_ja_lastenneuvola/aitiysneuvola.

Vuokola, T. 2011. Matkalla äidiksi elämänkulun eri vaiheissa: ensisynnyttäjien kokemuksia äitiyteen kasvamisesta. Pro gradu –tutkielma. Tampere: Tampereen yliopisto. Viitattu 25.3.2015
<http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/82820/gradu05298.pdf?sequenc>

TUNTISUUNNITELMA, perjantai 20.3.2015 klo 17-20

TAVOITE	SISÄLLÖT	MENETELMÄT	AIKA
Ryhmäytyminen, turvallisen ilmapiirin luominen	Tutustuminen muihin ryhmän jäseniin		15 min
	Anu Kotamäki (Tyttöjen Talo) esittäytyy		10 min
	Raskaus - raskauden aikaiset fyysiset muutokset - seksuaalisuus raskausaikana - raskaudesta palautuminen - poikkeavuudet voinnissa	Power Point	30 min
Neuvolan järjestämän perhevalmennuksen täydentäminen			
Lisätä osallistujien tietoisuutta raskaudesta, synnytyksestä, imetyksestä ja pullo-ruokinnasta	Kahvitauko		20 min
	Synnytys - synnytykseen valmistautuminen - käytännöt synnytysosastolla - merkit synnytyksen käynnistymisestä - kivunlievitysmenetelmät - mieliala synnytyksen jälkeen	Power Point, video	40 min
Vauvan syntymään valmistautumisen tukeminen			
	Imetys Pulloruokinta	Power Point, tarvikkeisiin tutustuminen	45 min
	Keskustelua ja kysymyksiä		20 min

TUNTISUUNNITELMA, lauantai 21.3.15 klo 10-14

TAVOITE	SISÄLLÖT	MENETELMÄT	AIKA
	<p>Keskustelua ja kysymyksiä edellisen päivän aiheisiin liittyen</p>		15 min
	<p>Vanhemmuus</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vanhemmuuteen kasvaminen - Äitiys / isyys - Vanhemmuuden roolikartta 	Power Point, toiminnalliset harjoitukset	40 min
<p>Neuvolan järjestämän perhevalmennuksen täydentäminen</p> <p>Lisätä osallistujien tietoisuutta äitiydestä ja isyydestä, parisuhteesta, vastasyntyneen vauvan hoidosta sekä erilaista tukitahoista</p>	<p>Parisuhde</p> <ul style="list-style-type: none"> - Yhteinen vanhemmuus - Parisuhdeaika vauvaperheessä - Toimiva parisuhde - Parisuhteen kehrä? - Parisuhteen roolikartta? 	Power Point, toiminnalliset harjoitukset	45 min
	<p>Kahvitauko</p>		20 min
<p>Vanhemmuuden ja parisuhteen tukeminen</p>	<p>Vauvan hoito</p> <ul style="list-style-type: none"> - vuorovaikutus - puhtaus - uni - ulkoilu - seurustelu - itkuisuus - vauva-arki - vauvan ravistelu 	Power Point, video, käytännön harjoittelu	60 min
	<p>Erilaiset tukitahot</p> <ul style="list-style-type: none"> - Neuvola - Imetyksen tuki ry - MLL 	Power Point, jaettavat materiaalit	20 min

	<ul style="list-style-type: none">- Tyttöjen Talo- Mammakeidas- Ensi- ja turvakoti <p>Keskustelua ja kysymyksiä</p> <p>Palautteen keruu</p>	Kirjallinen	20 min 20 min
--	---	-------------	----------------------